stichting AFVAL
postbus 1053 A'dam

f 3,00
maandelijks

AKTIEBLAD VAN & VOOR BASISGROEPEN

AFVAL 25

TEGEN KERNENERGIE EN MILITARISME

DEC 1984

OPGEWERKT URANIUM

IN UCN-ALMELO : URENCO ZWAAR BESMET

BASISGRAPDIZZKUZZ

VOLKEL-PROCES-VARIA

HANDLEIDING BB-SIRENES

DE ZAAK TRITIUM een proces tegen de staten

19 JANUARI : BONK-KONFERENTIE

FOTO: JAN LANKVELD UTRECHT
30 sept. uitverkoop te woensdrecht

Collectie Stichting Laka
www.laka.org
Gedigitaliseerd 2012

redaxioneel

Het is goed om te beginnen met een agenda betreffende de gebeurtenissen in 1985 op anti-militaristies- en anti-kernwapengebied. Iedereen die voor het komende jaar nog aanvullingen weet te bedenken wordt(bij deze)uitgenodigd deze op te schrijven en te sturen naar postbus 1053 A'dam. Dhr. van Kessel uit Eindhoven heeft voor deze agenda onschatbaar speurwerk verricht:
om te beginnen de vergaderdata van de provinciale staten in Noord Brabant i.v.m. de komende plaatsing van kruisraketten in Volkel of Woensdrecht, de kernwapens in Volkel, de kerncentrale bij Moerdijk, Atoomvrijstaat in het provinciehuis, Brabantlaan 1 in den Bosch:
18 januari, 15 februari, 15 maart, 19 april, 24 mei, 21 juni, 13 september, 11 oktober, 11, 14 en15 november over de begroting 1986 (kruisraketten) en 13 december. Telkens om 10.00 uur telkens op vrijdag.
3-7 januari tribunaal tegen atoomwapens in Londen.
19 januari BONK- konferentie in Driebergen.
8 maart internationale Vrouwendag
10 maart verkiezingen Saarland, Berlijn, Hessen.
16-24 maart aktieweek tegen apartheidspolitiek Z-Afrika.
6 april Internationaal Urenco- Tribunaal in Almelo.
22-26 april konferentie"over radioaktief afval in de Europese Gemeenschap" te Luxemburg. Toegang BFR 5000, opgeven bij Mr. D. Nicolay, Eur. Commissie, Jean Monet Building, C4/005, L2920 Luxemburg.
7-9 mei jaarlijkse bijeenkomst atoomlobby te München, "Jahrestagun Kerntechnik '85" Info:Atomwirtschaft, pb 1102, Düsseldorf.
8 juni Open Dag Koninklijke Landmacht in Bernardkazerne te Amersfoort.
22 juni Open Dag Vliegbasis Leeuwarden.
28-30 juni Open Dagen in Den Helder (vlootdagen)
sept. '85 Conferentie non proliferatie verdrag in Genève, voorafgegaan door een END konferentie (European Nuclear Disarmement) en ook september de Londense Dumping Convention door IMCO(?) en natuurlijk weer genoeg te doen tegen de naajaarsoefeningen van de NATO
Zo dat was het dan weer wat betreft de data, nu nog de vredeskampen bij woensdrecht, om daar alle 365 data voor 1985 te vermelden zou iets teveel gevraagd zijn, maar er zijn postkaarten gedrukt met tenminste de data van de vollemaansfeesten erop, leuk als nieuwjaarskaart voor het jaar van de kernkruiscentralewapenbesluiten.
Het gebruikelijke lijstje medewerksters
Henk, Fred, Arianne, Nicky, Tanja, Pim, Chiel, Joop, Joop, Hans, Theo, Johan. In de basisgroepenbeweging te Amsterdam zijn stevige rommelingen te horen die a.s. dinsdag worden aangekaart, benieuwd wat iedereen gaat doen.De lay-outers (fred en nicky) gunnen me verder geen ruimte meer dus ik hou er maar mee op.

in 1985: veel krachtige akties! Hans de Jonge

OPGEWERKT URANIUM BIJ UCN

transporten verrijking

Op 23 nov. werd er in Almelo door de gemeente een info-avond gehouden over de transporten met UF6 door de stad en de eventuele gevaren ervan. Dit gebeurde nadat 600 handtekeningen van verontruste bewoners bij de gemeente waren ingediend met het verzoek de UF6 transporten te stoppen. De gemeente zei dat ze er zelf niets tegen kon doen. Het zou een zaak zijn van een landelijke vergunning. Tenslotte stemde de gemeenteraad erin toe toch iets te doen en een forum met deskundigen te houden.
Ik wilde hier niet zozeer een verslag doen van die avond, alswel op een aantal dingen en achtergronden wat nader ingaan. Dit zijn achtereenvolgens: 1) UF6-transporten; 2) opslag; 3) opgewerkt uranium.

I TRANSPORTEN
Hiermee is nogal wat aan de hand. Ten eerste gaat het nu om circa 400 containers per jaar, dat is in totaal ± 1800 ton UF6. In de toekomst kan dat oplopen tot 800 containers per jaar, als het Urenco voor de wind gaat. Indertijd heeft Urenco vergunning aangevraagd voor de invoer van 1125 ton UF6. Ze hebben echter een vergunning gekregen voor onbeperkte hoeveelheid en voor onbeperkte tijd. Een vreemde zaak. Een vervoersvergunning hebben ze niet eens nodig. Het UF6 komt in onverrijkte vorm ons land binnen, in containers met 12 ton inhoud, en gaat als verrijkt hetzij verarmd UF6 weer naar het buitenland. Tot nu toe kwam het UF6 grotendeels uit Engeland, Capenhurst. Daar staat een grote fabriek waar gezuiverd uraniumoxide omgezet wordt in UF6, een uraniumfluorverbinding. Men noemt dat verhexen. Zulke fabrieken staan verder nog in Frankrijk (Pierrelatte), Canada, en de V.S. Alleen uit die landen mag het ingevoerd worden. Een kerncentrale kan zelf kiezen waar ze uranium wil laten verhexen.
Na het forum werden in 2 weken 3 grote transporten per trein uit Frankrijk aangevoerd, telkens 12 à 15 contain ers, met opschrift Eurodif. Op het forum werd door Urencoworddvoerder ir. Joseph beweerd dat het transport volledig veilig is, omdat de containers sterk genoeg zijn. En ook al zou er een ongeluk gebeuren dan was er nog niets aan de hand. Het UF6 bevindt zich in vaste vorm in de container en bovendien heerst er onderdruk in de container. Daarom zou er bij een beschadiging bijna alleen lucht naar binnen gaan en op de opening zou zich een korst vormen van het reaktieprodukt uranylfluoride (UO_2F_2) en daardoor zou de reaktie vanzelf stoppen.
Wat klopt hier nu van?
Welnu, bij de Mont-Louis bleek al dat niet verrijkt UF6 in enkelwandige containers werd vervoerd. Alleen containers met verrijkt UF6 zitten weer in een veiligheidscontainer. Dit betekent dat de andere vaten nogal kwetsbar zijn vanwege het ventiel dat naar buiten uitsteekt. De gevaarlijkste situatie doet zich voor bij een ongeval waarbij behalve beschadiging ook brand optreedt. Het vaste UF6 wordt snel gasvormig (bij 56*C) en het gas komt in de container onder druk te staan. Een onbeschadigde container kan ± 10 minuten brand bij 800*C doorstaan. Maar een beschadigde container kan al veel eerder ontploffen. Dan kunnen er wel degelijk doden en gewonden vallen. Het feit dat er nog nooit doden en gewonden zijn gevallen bij UF6-transporten, wil natuurlijk niet zeggen dat dit ook niet zal gebeuren. Ook al werd dat die avond in Almelo wel sterk gesuggereerd.

II OPSLAG
Als het UF6 in Almelo verrijkt is, wordt het meestal afgevoerd. Het verarmde UF6 blijft vaak in Almelo omdat de klant het niet nodig heeft. In de vergunning staat dat het niet verrijkte en verarmde UF6: "in goed afsluitbare ruimten" moet worden opgeslagen. In Almelo slaat men het gewoon in de buitenlucht op. In duitsland worden momenteel speciale hallen gebouwd voor de opslag van verarmd UF6. In Frankrijk is een speciale fabriek gebouwd om het UF6 weer om te zetten in uraniumdioxide (UO_2), omdat opslag in de vorm van UO_2 veiliger is dan als UF6. In Almelo handelt men in elk geval in strijd met de vergunning wat de opslag van UF6 betreft. Maar dat is niet het enige.

III VERRIJKING VAN OPGEWERKT URANIUM EN PLUTONIUM
Op 1 maart 1983 ontkende Gijs dat er in Almelo verrijking plaatsvond of zou plaatsvinden van opgewerkt uranium. Niet zijn eerste leugentje. Al in 1974 toen Urenco orders probeerde te krijgen, kondigde Urenco aan dat ze ook opgewerkt uranium wilde verrijken. Dat was een extra argument om met Urenco contracten af te sluiten, want geen enkele andere firma wilde dat doen.
Alleen in Rusland doet men het sinds kort ook, tegen extra betaling. Waarom loog de minister en wat is er met opgewerkt uranium aan de hand? Opgewerkt uranium komt uit de opwerkingsfabriek (La Hague), nadat het daarvoor drie jaar in een kerncentrale bestraald is. Elke ton opgewerkte splijtstof levert op: 10kg plutonium, 30 à 40kg splijtingsprodukten en ca 950kg uranium. Meestal heeft men het bij de opwerking alleen over plutonium en afval, maar er worden dus ook grote hoeveelheden uranium afgescheiden. Echter opwerking is geen volmaakt proces, dus blijven er ook sporen plutonium en splijtingsprodukten in het uranium achter. Daardoor neemt de hoeveelheid straling sterk toe, nl. 5 à 10 maal. Het transport wordt dus ook riskanter.
In 1981 schreef een Urenco woordvoerder een verslag over de ervaringen van Urenco met het verrijken van opgewerkt uranium. Wat bleek? Men deed al jarenlang op grote schaal proeven, ook in Almelo. Het resultaat was niet best: de hele fabriek raakte radioaktief besmet. Het aanwezige plutonium dat gasvormig is (PuF6), wordt een vaste stof als het in kontakt komt met metaal. Metaal genoeg. Het zet zich dan af op het metaal, in de centrifuges, in de leidingen, in de containers. Ook Neptunium doet dat. Men moet de boel dus voortdurend ontsmetten. Er waren in Almelo speciale filters aangebracht, om te voorkomen dat het plutonium en de splijtingsprodukten in de buitenlucht zouden komen. In hoeverre dat gelukt is stond er niet bij.
De enige fabriek ter wereld die opgewerkt uranium omzet in UF6 is Comurhex in Pierrelatte in Frankrijk.Het zou dus heel goed kunnen dat de UF6 transporten de laatste weken van Comurhex afkomstig zijn en bestaan uit opgewerkt Uranium.Wil Urenco nog vlug zoveel mogelijk opgewerkt UF6 in het land halen voordat de minister duidelijk zegt dat het niet mag?
In Almelo schrokken de Urenco-mensen nogal toen ze merten dat hun geheimpje bekend was geworden. Er zijn in de tweede kamer door de PSP vragen over gesteld. Urenco heeft namelijk alleen vergunning voor de invoer van onbestraalde splijtstof, en opgewerkt Uranium is nu eenmaal in de kerncentrale 3 jaar lang bestraald. Dus zijn ze bij Urenco sowieso tegen de voorschriften bezig. Waarschijnlijk hebben ze ook de normen voor wat betreft stralingsnivo voor de werknemers overschreden.
Een woordvoerder van Ekonomiese Zaken gaf als voorlopige reaktie, dat er een kommunikatiestoornis op het ministerie was geweest. Hoge ambtenaren wisten er wel van maar dat had de minister niet bereikt. Lulkoek.Het zijn altijd ambtenaren die de antwoorden op de kamervragen opstellen, maar het is de minister die verantwoordelijk is.

Joop Boer

kritiek op BONK-aktieplan

Beantwoordt het aktiekampagne-plan eigenlijk wel aan de brede invalshoek die in eerste instantie gekozen was door de organisatie van de BONK-conferentie? En valt er wel te werken met de gedane aktievoorstellen?

Een belangrijke kritiek is te geven over de volledige fixatie op het regeringsbesluit in november 1985.Alle akties worden daar aan opgehangen.Waar de anti-kernenergiestrijd kan worden geplaatst ontbreekt volledig.
Bovendien was het toch een van de allerbelangrijkste kritieken op het KKN en groeperingen zoals het IKV dat ze vanuit een standpunt tegen het militarisme zich volledig koncentreren op de kernwapens, en dat dit standpunt weer werd veranderd in de strijd tegen de kruisraketten,met daarbij alleen de aandacht gericht op het parlementaire gebeuren.In hoeverre maakt het BONK niet dezelfde fout? Vanuit een anti-militaristies en anti-kernenergiestandpunt worden alle akties teruggebracht op het regeringsbesluit november 1985.Daarbij komt dat het toch juist het BONK en de daarbij aangesloten groepen waren die riepen dat het KKN weliswaar een strategie hadden tot aan de definitieve parlementaire beslissing, maar als dat negatief uitpakt dan met hun mond vol tanden zitten.
Door alles te richten op die fatale datum in november heeft het BONK uiteindelijk niet veel meer visie over hoe het verder moet gaan dan het KKN.Het enige verschil is dan dat rond die datum en er vlak na een aantal wat verdergaandere akties kunnen worden georganiseerd, maar welk perspectief dat moet hebben is onduidelijk.

3-fasenplan

Bovendien is het aktie-plan (3-fasen-plan) een schoolvoorbeeld van vage redenaties waaruit niet duidelijk blijkt wat er aangepakt gaat worden.Als we snel dat plan doorlopen dan blijkt dat de 1e fase vooral kontakten met andere klups gelegd gaan worden.Wel wordt nog vermeld:"Veel akties, initiatieven kunnen al in de 1e fase uitgevoerd worden" (wat en hoe staat er helaas niet bij).In fase 2 lezen we dat daar de draad van de in fase 1 nog steeds schimmige akties weer opgepakt worden en dat "de akties op regionaal nivo worden geïntensiveerd....er komen regionale manifestaties.... en er worden naar landelijke BONK-akties toegewerkt"Wat we moeten verstaan onder "landelijke BONK-akties" wordt hier echter niet duidelijk gemaakt. Vervolgens wordt de "stakingsbereidheid gepeild" bij bedrijven waarvan we op dat moment nog niet kunnen weten of ze de basis van Woensdrecht zullen verbouwen.
Het moment waar enige duidelijkheid begint over de vorm van akties is bij de zogeheten "alarm-akties":"stakingen (toe maar),besmetverklaringen (tegen wie en door wie?), vreedzame bezettingen van steden (Sneek?),middels demonstraties en openlijke manifestaties (deze middelen zijn duidelijk, maar hebben maar weinig met Burgelijke Ongehoorzaamheid te maken).Vervolgens vinden er bezettingen plaats van ministeries en allerlei openbare gebouwen.
Opvallend echter is dat deze akties niet afwijken van de aktievoorstellen in de 3e fase(na het besluit in nov '85) "Overal in het land, in ieder gehucht, dorp of stad vinden bijeenkomsten plaats om te oordelen over 'lubbers-besluit'. En dan komen de akties: stakingen,boycots,bezettingen.Iedere ochtend worden de kerkklokken geluid en loeien de sirenes.Hoe perspectiefvol deze akties zijn staat er niet bij,per slot van rekening als je een week lang elke ochtend aan die kerkklokken hebt lopen trekken dan zou de animo weleens kunnen verdwijnen.Er wordt alleen opgemerkt datde akties moeten doorgaan, wie stopt of wat anders wil doen valt dan blijkbaar af.
Zou Mient Jan Faber toch gelijk krijgen? Gelijk toen hij over de weigering om steun te geven aan de blokkade-akties in Woensdrecht zei dat hier ging om wanhoopsakties (of woorden met gelijke strekking).En was het niet de kritiek van de radikalen in de vredesbeweging dat je verdergaande akties niet alleen dan moet voeren als het besluit al passé isen je dan in een soort van politiek niemandsland wat mag gaan aankloojen totdat iedereen genoeg stoom heeft kunnen afblazen?
Alleen dreigen met verdergaande akties is onvoldoende : dat is al zo vaak gebeurd,Peter heeft alreeds driemaal Wolf! geroepen.Nog steeds gaat de grootste dreiging uit van de daad.
Een ander kritiekpunt betreft het met geen letter noemen van de vredeskampen in Woensdrecht en Volkel, welke plaats zouden zij kunnen innemen in het kader van verdergaande akties?Hetzelfde geldt voor de al gevoerde en te voeren akties vanuit de "traditionele"anti-militaristiese organisaties, van totaal-weigeren tot de munitiebunker in Veenhuizen.

bedrijvengroep

Naast het aangehaalde aktieplan worden er nog drie andere aktievoorstellen gedaan : een anti-navo-kongres voor de zomer,een speurgroep Woensdrecht (informatie-verzamelen over bedrijven die bij de bouw betrokken zijn) en een bedrijvengroep.In het stuk van de bedrijvengroep i.o. staan twee ideeen centraal: een algemene werkstaking en het boycotten van bouwwerk op Woensdrecht door de werknemers.
Alleen al die werkstaking lijkt mij een onhaalbare kaart. In een dergelijk geval zal je toch het FNV er achter moeten zien te krijgen.Maar de moeizaamheid waarmee de FNV 5 minuten het werk wilde onderbreken en de mate waarin dit is opgevolgd geven niet veel hoop.Bovendien vindt het FNV wel dat werknemers bepaald werk mogen boycotten, maar geen enkele bond heeft met deze zaak ook maar iets gedaan bij de CAO-onderhandelingen.Dat geeft wel heel duidelijk aan waar de FNV haar prioriteieten legt en waar niet.
Bovendien mogen we niet uit het oog verliezen dat m.n. de bouwsector er een is waar werknemers vaak in kort verband werkzaam zijn en dus ontslagprocedures eenvoudiger verlopen. Een willig bouwbedrijf zal er zeker voor zorgen dat ze de grootste tegenstanders van bouwen in Woensdrecht sowieso niet zullen vragen.Een boycot vanaf de kant van de werknemers is juist voor ons de zwakste mogelijkheid om aan een boycot te werken.Vanuit de consumentenkant staan we sterker: zo'n bouwbedrijf wil na deze klus ook nieuwe opdrachten hebben, vaak zitten daar gemeenten en woningbouwbedrijven bij, deze zijn mogelijk onder druk te zetten. Daarnaast zal zo'n bouwbedrijf op dit moment al bezig zijn met andere bouwopdrachten, ook op het moment dat ze aan de bouw op Woensdrecht beginnen.Eventuele vertragingen, door akties en oplopende kosten zullen voor zover het Woensdrecht betreft wel op staatskosten worden afgewenteld .Maar dat geldt niet voor bouwwerkzaamheden buiten Woensdrecht om.Daar staat het bouwbedrijf zwak als akties voor vertragingen gaan zorgen.Niet alleen kost het hun geld, maar ze worden ook onbetrouwbaar voor andere opdrachtgevers, en welk bouwbedrijf wil na Woensdrecht niet gewoon willen kunnen doorgaan?

laatste waarschuwing

Daarnaast zou ik willen voorstellen het BONK-aktieplan zo te gaan veranderen dat het niet alleen over het kruisrakettenbesluit volgend jaar zal gaan.Maar dat anti-kernenergie en anti-militaristiese akties een logische voortzetting kunnen vormen ook wanneer de animo om tegen de kruisraketten te vechten is terug gelopen.
In die anti-militaristiese strijd hoef je niet alleen te werken aan een grotere anti-Navo-stemming, maar is een goede invalshoek ook te vinden bij de wapenproduktie. Konkreet lijkt het mij een goede zaak als voor de zomer een "laatste waarschuwing" wordt afgegeven middels een landelijke aktie-dag/week waarbij tegelijkertijd bezettingen,blokkades,sabotage-akties en wat al niet meer bestaat uit te voeren bij bestaande kern-energieinstallaties(Borselle,Dodewaard,UCN-Almelo,Petten) bij kernwapenopslagplaatsen (Woensdrecht,Volkel,Darp,ut Harde) bij wapenproducenten(Signaal,Kruithoorn,Muiden,Olde Delft,Eurometaal etc) en mogelijk andere plaatsen zoals Ministerie van Defensie,Veenhuizen,Soesterberg,Brunssum. Vanuit de regio's kan dan worden gewerkt aan plannen hiertoe die van zachter tot harder kunnen varieren.
Via dat moment kan je laten zien dat het je ernst is en het niet alleen bij een dreiging blijft.Afhankelijk van de positieve en:of negatieve ervaringen kan na de zomer bekeken worden welke konsekwenties dit heeft voor de aktiekampagne na de zomer tot aan die fatale datum in november.

Fred Gersteling

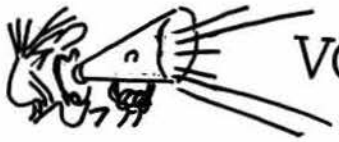

VOORWOORD !!

Voor u ligt de map die is uitgegeven ter begeleiding van de BONK-konferentie die op 19 januari 1985 in de Horst te Driebergen gehouden wordt.

Het initiatief tot het organiseren van deze konferentie is voortgekomen uit het LONK (Landelijk Overleg Non-Koöperatie). Na uitvoerige diskussie of vanuit het LONK initiatieven ondernomen moesten worden om verdergaande vredesakties te ondersteunen en te versterken, of dat men bij de top moest blijven aandringen ruimte hiervoor te kreeëren, is door een aantal groepen tot het organiseren van de aktivistenkonferentie besloten.

De diskussie binnen het LONK, welke zich minstens over een half jaar uitstrekte, was karakteristiek voor de toenmalige stemming. Enerzijds was er de afwachtende houding en het vertrouwen dat, de grote treinen van KKN, FNV enz. in werking gesteld, de vredesstrijd niet meer te stuiten zou zijn. Anderzijds waren er groepen, waaronder het Platform van Radikale Vredesgroepen, Vrouwen voor Vrede-Amsterdam, AMOK en de Vredesaktiekrant, die het belang benadrukten van ee zelfstandige invulling van de vredesstrijd door plaatselijke en regionale groepen.

De toenemende diskussies over burgerlijke ongehoorzaamheid en non-koöperatie enerzijds, en de bokkesprongen van het KKN en hun stilzwijgen rond het opzetten van een aktiekampagne waaruit werkelijk verset spreekt anderzijds, gaven de doorslag tót het organiseren van een aktivistenkonferentie.

Hoofdpunten op deze konferentie zijn het opzetten van een samenwerkingsverband en een aktiekampagne. De voorstellen die in deze konferentiemap gedaan worden dienen slechts als eerste aanzet hiertoe. Aanvullingen hierop van de konferentiedeelnemersters zijn van harte welkom, ja zelfs onontbeerlijk.

We hopen dat het vele werk dat in de voorbereiding van de konferentie is gaan zitten zal bijdragen aan een enthousiaste deelname
Tot ziens op 19 januari!

De voorbereidingsgroep.

INHOUD:

-Evalutie vredesstrijd	pagina 2 en 3
-BONK-aktiekampagne	pagina 4 en 5
-BONK-samenwerkingsverband	pagina 6
-Burgerlijke ongehoorzaamheid	pagina 7
-Kernenergie/Kernwapens	pagina 8 en 9
-Burgerlijke ongehoorzaamheid van het blauwe leger	pagina 10
-Stappen voorwaarts	pagina 10
-Vredesstrijd,vrijheidsstrijd	pagina 11
-Programma en praktische informatie	pagina 12

EVALUATIE VAN DE VREDESSTRIJD

Vredesbewegingen zijn ongetwijfeld een oud verschijnsel; zolang er oorlogen zijn gevoerd, hebben mensen voor vrede geijverd.
In deze evaluatie zal het gaan over de geschiedenis van het verzet tegen de kernbewapening en over de konklusies die hieruit kunnen worden getrokken. Er is met recht sprake van VREDESSTRUD, omdat niet alleen de atoomwapens zelf, maar ook allerlei gevestigde belangen en denkbeelden bestreden moeten worden. Hoewel het verzet tegen de atoombewapening dateert van kort na de Tweede Wereldoorlog, zal deze evaluatie vooral gericht zijn op de periode van 1977 tot heden, omdat in die tijd de vredesbewegingen een enorme groei hebben doorgemaakt.

De eerste atoombommen.

In 1945 worden de eerste atoombommen tot explosie gebracht. Terwille van de proefexplosie in de woestijn van Nieuw-Mexico wordt de konferentie van Potsdam na de kapitulatie van Duitsland op aandringen van de Verenigde Staten uitgesteld. De atoombom is immers een machtsmiddel bij uitstek tegenover de Sovjet Unie. De Amerikaanse weigering in de Verenigde Naties om op voorstel van de Sovjet Unie de produktie van kernwapens onmiddellijk te stoppen, is in feite het startschot voor de nukleaire bewapeningswedloop.

Het eerste verzet tegen de kernbewapening.

In 1950 komt op voorstel van de Wereldvredesraad (een op de S.U. georiënteerde vredesbeweging) het 'Appèl van Stockholm' tot stand. Het is het eerste protest tegen atoomwapens in het Westen. In ons land wordt door de Nederlandse Vredesraad (voorzitter Marcus Bakker) een handtekeningenaktie ter ondersteuning georganiseerd.
In 1957 neemt de Engelse filosoof Bertrand Russell het initiatief tot de oprichting van de 'Campaign for Nuclear Disarmament' (CND).

Niet alleen in Engeland (Labourparty) maar ook in West-Duitsland (SPD en vakbonden) vindt deze beweging veel weerklank. De belangstelling verdwijnt echter, zodra de politieke partijen vooruitzicht op regeringsverantwoordelijkheid krijgen of zodra de vakbonden betrokken raken bij de opkomst van het militair-industriëlkompleks.
In de Nederlandse politiek is het aanvankelijk alleen de CPN (PSP komt in 1959 in het parlement) die kritiek op de kernbewapening heeft.
In 1960 komt aan het licht - na publikaties in de pers en vragen in de Tweede Kamer (CPN en PSP) - dat Nederland als eerste NAVO-partner op het West-Europese kontinent al in 1957 heeft ingestemd met de opslag van Amerikaanse atoomwapens.
Kort daarna wordt het 'Comité voor Vrede', een samenwerkingsverband van pacifistiese en socialistiese organisaties opgericht (1961) en wordt de eerste demonstratie (Paasmars) gehouden. De leuze "geen kernwapens in Nederland" wordt door burgemeester Van Hall (PvdA) verboden.
In 1962 wijst de Nederlandse Hervormde Kerk het gebruik van kernwapens af. Door de grimmige 'koude-oorlog'-sfeer in die jaren, hebben de akties van de vredesbewegingen echter nauwelijks of geen sukses.

Nieuwe impulsen.

De eind jaren zestig en de begin jaren zeventig zijn jaren van ontspanning. De negatieve effekten van de welvaartsmaatschappij worden echter zichtbaar. Daardoor ontstaat er een ruime belangstelling voor allerlei zaken (milieu, mensenrechten, Derde Wereld, Vietnam) en komen nieuwe bewegingen opgang (Nieuw Links, D'66, Provo, Kabouters, studentenverzet). De samenleving komt van binnenuit onder kritiek te staan.
In 1967 wordt het Interkerkelijk Vredesberaad (IKV) opgericht als een samenwerkingsverband van 9 kerkgenootschappen op het gebied van vredesvraagstukken. Het IKV start de vredesweek onder het motto 'Geen spreiding van kernwapens maar spreiding van welvaart'.
De ontwikkelingen in die jaren zijn wellicht van doorslaggevende betekenis voor de groei van de vredesbeweging vanaf 1977.

In dat jaar komen 2 belangrijke ontwikkelingen op gang. Het zijn het Initiatief 'Stop de Neutronenbom' en de IKV-kampagne 'Help de kernwapens de wereld uit om te beginnen uit Nederland'.

Het eerste initiatief vindt snel steun bij brede lagen van de bevolking, omdat het gaat om een wapen 'dat het leven doodt, maar het materiële bezit spaart'. De wijze van aktievoeren is belangrijk. Voor het volkspetitionement (1,3 miljoen handtekningen) worden zeer direkt mensen benaderd.
De tweede kampagne is bedoeld als eeen poging om door éénzijdige eerste stappen een internationaal proces van algemene en volledige denuklearisering van de bewapening op gang te brengen. Het IKV roept hierbij op tot de vorming van plaatselijke aktiegroepen ('kernen'), omdat de kampagne niet tot de kerken beperkt mag blijven, maar in de hele samenleving moet doorwerken.
Zowel de IKV-kampagne als het Initiatief 'Stop de N-bom' hebben gemeen: het werken vanuit de basis. Hierin ligt de sleutel voor de suksesvolle groei van de vredesbewegingen. Mede doordat het 'Initiatief' en de 'Kampagne' kort na elkaar van start gaan komen er aan de basis al snel allerlei vormen van samenwerking tot stand. Dit gebeurt zowel tijdens het volkspetitionement als tijdens de IKV-opiniepeilingen, waaruit blijkt dat ruim 60% van de bevolking achter het IKV-standpunt staat.

In 1978 spreekt de kamer zich met tweederde-meerderheid uit tegen de neutronenbom en in 1979 scharen de linkse partijen (inkl. de PvdA) en enkele CDA-ers zich achter de IKV-kampagne.

Samen in verzet tegen Pershing en kruisraket.

In 1979 wordt een nieuwe bewapeningsronde ingeluid. In november wordt in Utrecht de eerste demonstratie (20.000 deelnemers/sters) daartegen georganiseerd door IKV, Pax Christi, Stop de N-bom, PSP, CPN, PPR en PvdA.

In 1979 wordt een nieuwe bewapeningsronde ingeluid: 572 Amerikaanse atoomwapens (pershing en kruisraketten) moeten in West-Europa geplaatst worden. Deze nieuwe kernwapens zijn 'first-strike'-wapens bedoeld om de tegenstander (S.U.) een eerste beslissende klap te kunnen toebrengen.
In november wordt in Utrecht de eerste demonstratie (20.000 mensen) daartegen georganiseerd door IKV, Pax Christi, Stop de N-Bom, PSP, CPN, PPR en PvdA.
Voor de 'noodzaak' van de nieuwe atoomwapens worden verschillende redenen genoemd. Aanvankelijk heet het 'modernisering' van verouderde syste-

DE OORZAAK VAN DE DERDE WERELDOORLOG IS DE VOORBEREIDING ERVAN

vervolg evaluatie

men. Later zijn het de Russiese SS-20 raketten die op West-Europa staan gericht. De ontwikkeling van de SS-20 is echter pas sinds 1976 op gang gekomen, terwijl de ontwerpen voor de kruisraket al uit 1972 en voor de pershing uit 1975 dateren. Als derde reden wordt de zgn. 'koppeling' genoemd. De V.S. zijn wel bereid om West-Europa te 'beschermen', maar willen in ruil daarvoor lanceerbases op het Europese kontinent.
Eén ding is echter duidelijk:de nieuwe dienen allerminst de Europese veiligheid, maar uitsluitend de belangen van de V.S. (verplaatsing van een evt. konflikt naar het Europese slagveld.
Voor de vredesbeweging wordt het nu: "Geen nieuwe kernwapens in Europa, niet in Nederland noch in enig ander land". Vergeleken bij "Help de kernwapens de wereld uit, om te beginnen uit Nederland" is het duidelijk een stap terug, maar tevens een konkretisering van de strijd.

Het antwoord van de Nederlandse politiek in 1979.

Op 6 december 1979 zegt de Tweede Kamer 'nee' tegen het moderniseringsvoorstel. Met de steun van 10 CDA-dissidenten wordt een PvdA/D'66-motie aangenomen. Deze motie houdt in, dat de Nederlandse regering niet dient in te stemmen met de voorstellen voor de produktie en plaatsing van de nieuwe kernwapens en nu geen toezeggingen kan doen voor de plaatsing van een aantal van de raketten op haar grondgebied.
Op 12 december moeten de ministers Scholten (defensie) en v.d.Klaauw (buitenlandse zaken) het besluit van het parlement bekend maken. Dat de regering daartoe niet bereid was, blijkt: Nederland stemt (nog) niet in met de plaatsing (besluit uitgesteld tot eind 1981), maar verklaart zich ook niet expliciet tegen het produktie- en plaatsingsbesluit. Dezelfde dag geeft Van Agt in de Kamer een toelichting: "In Brussel was niet aan de orde een beslissing tot produktie van nieuwe wapensystemen. Het zijn de V.S. - en zij alleen - die daar voor verantwoordelijkheid kunnen nenemen". Van Agt had natuurlijk gelijk. Zonder het te bedoelen sprak hij dit keer de waarheid. De gene die het besluit tot de produktie uiteindelijk nemen, zaten in Brussel niet aan de onderhandelingstafel.
De regering had zich niet tegen de NAVO-plannen verzet. Door die houding was zij in feite akkoord gegaan én met de produktie én met de plaatsing in West-Europa. Zij had alleen nog geen "ja" gezegd tegen de plaatsing van de wapens op Nederlands grondgebied. Wel had zij de mogelijkheid daar toe nadrukkelijk opengehouden; dit alles tegen de wil van de meerderheid van de bevolking in. Ook in het parlement was een meerderheid tegen de handelwijze van de regering. Toch weigerde dat parlement op 19 december daaraan konsekwenties te verbinden. Op die dag was opnieuw een PvdA/D'66 motie aan de orde. Nu weigerde de CDA-dissidenten deze motie te steunen De regering werd daarmee gered, maar het falen van de demokratie was duidelijk. Door de vredesbewegingen werd deze gang van zaken onvoldoende uitgebuit.

Vredesstrijd in de jaren tachtig.

De periode van 1980 t/m 1984 is van bijzondere betekenis. In die periode vindt een verbreding van de vredesstrijd plaats vanuit de vredesbeweging (Vrouwen voor Vrede, Vrouwen tegen Kernwapens), vanuit de mediese sektor (gezondheidszorg tegen kernwapens, Nederlandse Vereniging voor Medische Polemologie), vanuit de vakbeweging (FNV) en zelfs vanuit het leger (VVDM Site-wachtweigeraars, officiersvereniging). De verontrusting en het verzet komen vanuit de basis. Daarna ontstaan landelijke samenwerkingsverbanden vnl. vanuit de besturen: eerst het Landelijk Overleg Vredesorganisaties (LOVO) en later (1983) het Komitee Kruisraketten Nee (KKN). Ook op internationaal nivo ontstaat samen werking. In het najaar van 1981 wordt dit tot uiting gebracht door indrukwekkende vredesdemonstraties. Op 10 oktober komen in Bonn meer dan 300.000 mensen bijeen. Daarna volgen Brussel met 200.000, Londen met 250.000 en Rome met 300.000. Amsterdam vormt op 21 november het hoogtepunt: 400.000 mensen.

In kringen van politici en bewapenaars wordt ijverig gezocht naar antwoorden. Bij de NAVO zoekt men naar tegenargumenten.
De plannen voor de nieuwe kernwapens moeten nog beter verpakt worden. Het NAVO-besluit van december 1979 heet nu 'dubbelbesluit', dwz. het besluit tot produktie en plaatsing wordt gekoppeld aan onderhandelingen met de S.U. over vermindering van dit soort wapens. Het dubbelbesluit is een dubbelzinnig besluit: het moet de gemeenschap doen geloven dat de wapens nodig zijn als pressiemiddel in de onderhandelingen met de S.U. Achteraf zal de mislukking, waarop door de V.S. aangestuurd wordt, gebruikt worden voor de legitimatie van de noodzaak tot plaatsing.
Wel is duidelijk, dat de V.S, een machtsmonopolie hebben binnen de NAVO ter veiligstelling van hun ekonomiese en militaire belangen. Voor de landen van het Warschau Pakt is dat niet anders. Immers in Genève zitten alleen de vertegenwoordigers. van de V.S. en de S.U. aan tafel. Het is je reinste centralisme.
Helaas kan je in de politiek maar al te vaak soortgelijke centralistiese tendenzen waarnemen.
Met de verkiezingen van 1981 in het zicht, verklaart Joop (Atoom) Den Uyl, dat Nederland één of twee atoomtaken zal moeten behouden. Dat is volgens hem nodig om in NAVO-verband mee te kunnen (mogen) praten. Toch heeft de PvdA zich in 1979 achter het IKV-standpunt geschaard. Den Uyl gaat zelfs zover zijn lijsttrekkerschap aan die atoomtaken te verbinden. Onder deze druk gaat het partijkongres door de knieën en wordt de uitspraak over de afschaffing van alle kernwapens ongedaan gemaakt. Alleen de afwijzing van de kruisraketten blijft. Het resultaat is: de PvdA mag weer mee regeren, maar tegelijkertijd wordt in de regeringsverklaring van het kabinet 'Van Agt II' over de afwijzing van de kruisraketten niet meer gesproken.
Niet alleen in de partijpolitiek vind je centralistiese tendenzen, maar ook in de vredesbewegingen en de samenwerkingsverbanden (KKN, LOVO).
Op de landelijke kernendag van het IKV in november 1982 worden 2 nieuwe plannen gelanceerd, nl. het 'Noodplan uit Amsterdam (over voorbereiding en koördinatie van akties van burgerlijke ongehoorzaamheid) en het 'Nonkoöperatie'plan uit Delft. IKV-voorzitter Ben ter Veer acht de tijd voor dit soort akties noq niet gekomen. Hij wijst (overigens terecht) op het ontbreken van een maatschappelijk draagvlak voor een plaatsingsbesluit. In eerste instantie wenst hij daarom te vertrouwen op het korrekt funktioneren van de parlementaire demokratie. Akties moeten daarom volgens hem op de besluitvorming gericht blijven; zij mogen niet de suggestie wekken dat deze ergens anders dan in het parlement plaatsvindt. De praktijk wijst echter uit dat de besluitvorming juist voortdurend buiten het parlement plaatsvindt. De machtigste lobby van industriële, wetenschappelijke, burokratiese, militaire belangengroepen maakt in feite de dienst uit. We hebben dat oa. kunnen zien op het gebied van de kernenergie (Borssele, Dodewaard, UCN). Het is naïef om te denken dat dit op het gebied van de kernbewapening niet het geval is.
Argumenten voor een andere strategie van de vredesbeweging zijn er dus genoeg. Toch gingen de plannen van Amsterdam en van Delft in de ijskast. De diskussie hierover binnen het IKV is tot nu toe te vrijblijvend geweest. Ook binnen het LOVO en het KKN en de daarin deelnemende organisaties komen diskussies over verdergaande akties niet of nauwelijks van de grond Dit is vooral te wijten aan de vertikale strukturen en de centralistiese aanpak. Hierdoor komen de eisen van de basis binnen de vredesbeweging even moeilijk tot hun recht als de wil van het volk binnen het parlement. Desondanks komt de bevolking nog twee maal tot een grootse demonstratieve afwijzing van de kruisraketten. In 1983 vindt in Den Haag de grootste Nederlandse demonstratie plaats (550.000 mensen). In 1984 is er de aktieweek van 6 tot 12 mei. Uitschieters in deze week zijn de scholierenstaking en de werkonderbreking.
Voor de zoveelste maal is er een duidelijk 'nee' gezegd.
Maar toch laat de vredesbeweging niet echt haar tanden zien. De demonstratie krijgt daardoor het karakter van 'een dagje stoom afblazen'. De regering besluit weliswaar opnieuw tot uitstel en zet daarmee haar uitputtingstaktiek tegenover de vredesbeweging voort. In 1984 dreigt dit zelfs als splijtzwam binnen de vredesbeweging te gaan werken. Het meer 'radikale' deel heeft de strijd direkt verplaatst naar Woensdrecht. Terwijl de 'officiële' vredesbeweging zich blijft richten op Den Haag. Nu hoeven dit soort akties en stromingen, die altijd al binnen de vredesbeweging aanwezig waren, elkaar zeker niet uit te sluiten; integendeel, zij vormen een prima aanvulling op elkaar. Door de vredesaktivisten wordt die scheiding ook niet gemaakt, dat gebeurt veeleer door de leiding.

In november 1983 worden de onderhandelingen in Genève afgebroken. Reeds in december worden de eerste kruisraketten in Engeland (Greenham Common) geplaatst. Mutlangen in West-Duitsland is in januari aan de beurt (pershings). De Nederlandse regering wordt onder druk gezet om nu ook spoedig een beslissing te nemen. Op 1 juni komt het kabinet met een verklaring: de regering zal in november 1985 besluiten om 48 kruisraketten op haar grondgebied te plaatsen, indien de S.U. vanaf dit moment (1 juni 1984) doorgaat met het stationeren van SS-20's. Plaatst de S.U. er in die periode geen enkele bij, dan zullen er in Nederland geen kruisraketten geplaatst worden. Wordt er echter tussen Rusland en Amerika alsnog besloten tot plaatsing van een verminderd aantal raketten, dan zal Nederland daarvan ook een (gereduceerd) aantal voor zijn rekening nemen. Intussen zullen de voorbereidingen door gaan om de plaatsing volgens NAVO-planning mogelijk te maken.
Hoe monsterlijk dit regeringsvoorstel ook mag klinken, het is in politiek opzicht een meesterzet, die zelfs de top van de vredesbeweging verdeeld. De reakties variëren van "dit is zonder meer een plaatsingsbesluit" tot "dit is echt nog geen plaatsingsbesluit, maar uitstel van bijna 1½ jaar". Een feit is, dat met dit voorstel de plaatsing afhankelijk wordt gemaakt van ontwikkelingen waar de regering zelf geen invloed op heeft. Op 13 juni stemt de Tweede Kamer met een minimale meerderheid met dit voorstel in.

Nabeschouwing.

De meeste mensen zijn zich bewust van het totaalvernietigende karakter van de kernwapens, maar militaire strategen geloven nog steeds in de mogelijkheid tot het voeren en het winnen van een oorlog met atoomwapens; naar ze zeggen in het belang van de 'vrijheid' en ter bescherming van de 'demokratie'.

VREDESTRIJD IS TEVENS EEN STRIJD VOOR RECHTVAARDIGE SOCIAAL EKONOMIESE VERHOUDINGEN. ZIJ IJVERT VOOR MEDEZEGGENSCHAP VAN HET VOLK.
OP KORTE TERMIJN MOETEN VANUIT DE VREDESBEWEGING BONDGENOOTSCHAPPEN GESLOTEN WORDEN MET UITKERINGSFRONT, VROUWENBEWEGING EN ORGANISATIES DIE AKTIEF ZIJN OP SOCIAAL-EKONOMIES GEBIED, ANTI-KERNENERGIE-GROEPEN EN ANTI-INTERVENTIE-GROEPEN.

DISKUSSIE STELLINGEN.

DE VREDESBEWEGING MOET EEN ANTWOORD HEBBEN OP DE EKONOMIESE, POLITIEKE EN MILITAIRE BELANGEN DIE ACHTER BEWAPENING EN OORLOGSVOORBEREIDING SCHUIL GAAN.

DE VREDESBEWEGING MOET DAAROM OM TE BEGINNEN ANTI-MILITARISTIES ZIJN. DE EERSTE STAP IS NEDERLAND UIT DE NAVO, DE NAVO UIT NEDERLAND.

DE VREDESSTRIJD IS EEN EMANCIPATIE STRIJD OMDAT ZIJ ZICH STERK MAAKT VOOR MEDEZEGGENSCHAP OVER BEWAPENING, VERDEDIGING.

BONK AKTIE KAMPAGNE

Het Bonk aktieplan dient als raamwerk voor hernieuwde akties tegen de dreigende plaatsing van kruisraketten op Woensdrecht.
Het plan is een raamwerk waarbinnen lokale en regionale vredesaktiegroep en akties uitwerken en is dus geenszins bedoeld als keurslijf.

In veel plaatsen en regio's zijn er al plannen gemaakt of nog in voorbereiding. De Bonk aktiekampagne is een mogelijkheid deze verschillende initiatieven meer op elkaar te laten aansluiten. Immers, slechts in een gezamelijk aktiefront tegen plaatsing en oorlogsvoorbereidingen in het algemeen, kan de vredesbeweging zich onverzettelijk tonen. En zo een opening forceren om de eerste schreden te zetten op de lange weg van ontwapening.

Het is daarom dat het aktieplan, enerzijds, gericht is op het aktiveren van bestaande aktiegroepen en het opzetten van nieuwe bonk groepen stimuleert. Anderzijds streeft het aktieplan naar het opbouwen van een landelijk aktiefront middels het kortsluiten van lokale aktieplannen en ideeen.

HET FASEN PLAN.

Massale drukverhogende akties komen niet van de ene op de andere dag van de grond. Daar moet het nodige werk voor verricht worden. Zowel organisatories als strategies moeten er bergen werk verzet worden. In het aktieplan zijn fasen ingebouwd om het verzet konsekwent en systematies op te bouwen.

FASE 1

In de eerste fase die loopt van januari tot aan de zomervakantie wordt de organisatories en strategie se basis gelegd voor een gesloten aktiefront tegen Lubbers cs. Er wordt informatie verspreid over het juni-besluit en over verdergaande akties van burgerlijke ongehoorzaamheid en non kooperatie. De diskussie over konkrete invulling van verdergaand verzet wordt geintensiveerd en uitgebouwd, zowel op lokaal,regionaal als op landelijk nivo. Dit is mede om mensen en groepen die nog twijfelen over de streep te helpen door hen te wijzen op de noodzaak en legitimiteit van ongehoorzaamheid en non kooperatie. Uiterst belangrijk doel van de informatie-kampagne over bonk akties is het betrekken van bestaande vredesaktiegroepen, zoals IKV-kernen, N-bom werkgroepen en plaatselijke platform. Daarnaast moeten vooral maatschappelijke organisaties, waaronder de vakbonden bij het aktiefront betrokken worden.
De eerste fase zal afgesloten worden met een manifestatie over de stuwende rol van de Navo in de (nukleaire en konventionele) bewapening.
Veel akties en initiatieven kunnen in de eerste fase al uitgevoerd worden. Dit ter aktivering van de beweging en om Lubbers langzaam klem te zetten. Op deze manier kan de spanning flink stijgen en het kwik in de thermometer omhoog doen stuwen.

FASE 2

Na de zomervakantie worden de aktiviteiten zo snel mogelijk weer opgepakt. Zo kunnen er regionale manifestaties plaatsvinden ter aankondiging van akties en om de sfeer er goed in te krijgen. Er resten ons dan nog een paar maanden voordat Lubbers zijn besluit neemt.
Akties op regionaal nivo worden geintensiveerd en er wordt toegewerkt naar landelijke bonkakties.
Overal in het land bruist het van de strijdbaarheid. de laatste voorbereidingen worden getroffen.
Delen van de aktieplannen worden al uitgevoerd om Lubbers schrik aan te jagen, maar ook om alvast te oefenen in aktie.

In deze periode moet blijken wat ons werk in de eerste fase heeft opgeleverd. Waar mogelijk worden besmetverklaringen afgegeven om aktief te boycotten en wordt ook al het werk voor Woensdrecht besmet verklaard. Eveneens zal de stakingsbereid gepeild worden.
Van alle akties moet zo veel mogelijk een dreiging uitgaan. Een dreiging van maatschappelijke onrust wel te verstaan.
Rondom november, wanneer het kabinet het besluit neemt, vinden er landelijke akties plaats. Wanneer en hoe, dat is mede afhankelijk van het tijdstip van besluitvorming en de politieke verhoudingen. Maar vast staat dat tegen november 85 nogmaals het verzet tegen plaatsing van raketten in al haar vormen getoond wordt. Stakingen, besmetverklaringen, boycots, blokkades, vreedzame bezettingen van steden middels demonstraties en openlijke manifestaties. Bezettingen vind en ook plaats van ministeries en allerlei openbare gebouwen. Overal loei en de sirenes en luiden de klokken. Want Nederland slaat ALARM. Nederland geeft haar laatste waarschuwing: ONVOORWAARDELIJKE AFWIJZING VAN PLAATSING.

FASE 3.

Bij een positief plaatsingsbesluit, hoe verhuld in rookgordijnen dan ook, wordt niet geduld. Enkel een onvoorwaardelijke afwijzing van plaatsing wordt geduld.
Direkt nadat het kabinet haar besluit heeft genomen, vinden overal in het land, in ieder gehucht, dorp en stad bijeenkomsten plaats om te oordelen over Lubbers' besluit. Bij een positief besluit - plaatsing dus - treedt onmiddellijk de derde fase in: volhardende akties. De akties en aktiviteiten houden aan en worden waar mogelijk nog aangescherpt. Stakingen, boycots, bezettingen. Iedere ochtend worden de kerkklokken geluid en loeien de sirenes.
Deze fase is opgenoemn omdat de ervaring van het juni-besluit in 84 ons nog vers in het geheugen ligt.
Gelijk als bij het juni plaatsingsbesluit zal ook in november 85 de druk van Navo-zijde omhet bij plaatsing te houden, toenemen. Daarom moet de beweging ruim van tevoren al voorbereid zijn dat ook rondom november het verzet wederom genegeerd wordt. En dat de machthebbers het bij hun doodsoordeel houden.

Organisatie opbouw

Om het aktieplan konkreet in te vullen gaan een aantal taakgroepen aan de slag.

Speurgroep Woensdrecht.
Deze groep is onlangs opgezet Doel van de speurgroep is het inventariseren van bedrijven die met de bouw, transport en toelevering te maken hebben. De verkregen informatie is met name belangrijk voor de bedrijvengroep. Zij werken dan ook nauw samen.

BONK GROEPEN.

Plaatselijk en regionaal worden bonkgroepen opgezet. Deze werken samen met bestaande vredesaktiegroep en, zo mogelijk in een lokaal of regionaal samenwerkingsverband. Plaatselijke aktivisten informeren de beweging en maken het klimaat rijp voor verzet met ongekende hoogtepunten. Door onder andere nu al akties uit te voeren.

Bedrijvengroep.

Deze groep richt zich op het informeren en aktiveren van arbeiders/sters in bedrijven. Het gaat hierbij om bedrijven die met Woensdrecht te maken hebben, bouwondernemingen, transport en toeleverings-bedrijven.
Ook zullen bedrijven benadert worden die een zogenaamde speerfunktie in neerlands' ekonomie vervullen

NAVO GROEP.

Ter afsluiting van de opbouwfase wordt een manifestatie gehouden over de Navo en haar stuwende rol in de bewapening. Een voorbereidingsgroep kan ruim op tijd van start gaan met de organisatie van de manifestatie. In de maanden voorafgaand aan de happening kan onderzoek verricht worden en de verkregen informatie kan in de daarvoor geschikte bladen gepubliceerd worden. Dat deze informatie een gat vult, moge blijken uit het gebrek aan kennis en inzicht binnen de beweging over het doen en laten van de Navo

LANDELIJK BONK OVERLEG.

In een landelijk bonk overleg komen behalve de werkgroepn, ook plaatselijke vredesaktiegroepen bijeen om de voortgang van de kampagne te bespreken.
Om verschillende initiatieven goed op elkaar af te kunnen stemmen zal er een koordinatiepunt moeten komen. Tot de taken van deze groep behoren het voorbereiden van landelijke bijeenkomsten, het uitgeven van een nieuwsbrief waarin diverse initiatieven worden verslagen, het leggen van kontakten met andere landelijke organisaties en plannen van bijvoorbeeld de jongerenorganisaties Vrouwen voor Vrede, verzetskamp in Volkel en Vredesaktiekamp in Woensdrecht, etc, etc.

DE ONTAARDING VAN EEN PROTEST:

HOLLAND OP Z'N BREEDST IS, HOLLAND OP Z'N SMALST.

Speurgroep 'Stop de kruisraket'

DE speurgroep 'stop de kruisraket' zal op de Bonk-konferentie van 19 jan officieel opgericht worden. De speurgroep is een initiatief om in de meest brede zin alles dat met de bouwvoorbereiding, bouw, plaatsing en paraat worden van de kruisraketten te maken heeft te gaan volgen en voor en met de beweging in kaart brengen.

De speurgroep is een initiatief van AMOK (anti-militaristies onderzoekskollektief) en is te zien als een poging om diverse onderzoeksinitiatieven betreffende de kruisraketten te bundelen en ook om gerichter onderzoek naar beplaade thema's mogelijk te maken. Het initiatief is de afgelopen maande besproken met mensen uit de radikale delen van de vredesbeweging, plaatselijke platforms, basisgroepen en antimilitaristiese groepen.

Het meest direkte doel is het verzamelen van informatie voor de beweging. Konkreet zal hiertoe enerzijds een informanten-net gaan funktioneren en anderzijds zal de speurgroep min of meer vaste banden aanknopen met de diverse organisaties in de beweging, waaronder met name het BONK. om de informatie door te spelen.

De informatie die verzameld wordt is er primair op gericht om verdergaande akties mogelijk te maken of te ondersteunen. Hierbij valt te denken aan akties rond de volgende kategorien:
- burgerlijke ongehoorzaamheid,
- non kooperatie w.o. besmetverklaringen en werkstaking,
- direkte aktievormen waaronder bezettingen en blokkades.
- boycot van bijvoorbeeld bedrijven of overheidsinstellingen die met de kruisraket te maken hebben.

VERVOLG OP VOLGENDE PAGINA.

Diskussievragen

Het fasenplan dient als raamwerk waarin met bestaande aktieplannen een gezamenlijke aktiekampagne gevormd wordt.

1) Welke plannen tot BONK-akties zijn er in jullie regio? Hoever zijn deze uitgewerkt?

2) Sluiten deze plannen aan bij het voorgestelde fasenplan of zijn wijzigingen daarop nodig?

3) Zijn er mogelijk bedrijven in jullie regio betrokken bij bouw en plaatsing van kruisraketten?
Zijn er ideeën voor te vormen bedrijvengroepen of ervaringen hiermee?

4) Hoe kunnen bestaande plaatselijke en regionale overleggroepen, platforms, kernen, basisgroepen é.d. worden gestimuleerd om aan BONK-akties deel te nemen?

PLAATSING PRAKTIES ONMOGELIJK MAKEN

VERVOLG
SPEURGROEP STOP DE KRUISRAKET.

Om dit soort informatie te kunnen verzamelen werkt de speurgroep aan het uitbouwen van een informanten en kontakten-net. Mensen die vanuit hun mogelijkheden ('deskundigheid', aktie-ervaring. ergens werkzaam) aan de hand van periodiek rond te sturen checklijsten informatie doorspelen.
Gedacht wordt aan enkele informanten zo gewenst met waarborging van de anonimiteit. Daarnaast hopen we dat door de dynamiek van de speurgroep ook onbereikbaar lijkende informatie toegezonden zal worden. Om een indruk te geven van het soort informatie:
- juridiese en ruimtelijke-ordenings aspekten.
- bouwvoorbereiding, bouwtoelevering en daadwerkelijke bouw.
- de hele bouwwereld.
- woningbouw voor de amerikanen inklusief inrichting van hun huizen.
- routes, afzettingen, politie-instrukties, wegenaanleg.
- allerlei officiele voorschriften betreffende de basis en bouw enz.

De speurgroep zelf zal met enige regelmaat vergaderen. Uit inhoudelijke, kosten en veiligheidsoverwegingen zal de groep die het informantennet vormt niet dan in uiterste noodzaak plenair bijeenkomen: thema-deelbijeenkomsten zijn echter wel denkbaar.
Voor een goede informatie-verwerking komen er periodiek aan de informanten te versturen checklijsten. De speurgroep zelf zal deze verwerken en zo snel mogelijk doorspelen aan de beweging. AMOK zal een deel van het nogal omvangrijk sekretariaatswerk op zich nemen; mensen uit BONK en basisgroepkringen hebben hun interesse al laten blijken en gaan ook meedraaien.
Om het omvangrijke werk te financieren is een gironummer geopend: 5567607, tnv AMOK, ovv Speurgroep. Sekretariaat; Esdoornlaan 14, 3551 AJ Utrecht,
Tel 030 - 442122 (elke dinsdagmiddag)

Bedrijvengroep

NAAR EEN BOYCOT VAN AL HET WERK VOOR WOENSDRECHT.

Een belangrijk probleem in het opnieuw mobiliseren voor de strijd tegen de raketten is dat veel mensen zeggen: "Je doet er toch niets aan, ze gaan er toch mee door.

Een beetje defaitisties misschien, maar wel heel begrijpelijk. Tal van plaatselijke initiatieven, twee grootse landelijke demonstraties, onderzoeken die uitwijzen dat de meerderheid van de Nederlandse bevolking tegen plaatsing is..... maar de regering koerst aan op plaatsing.
De konklusie die we moeten trekken is dat de tot nu toe gehanteerde aktievormen niet voldoende zijn geweest om de machthebbers te 'bewegen' van plaatsing af te zien. Er zal nagedacht moeten worden over meer effectieve middelen ter voorkoming van plaatsing.
Er zijn honderdduizenden mensen aktief bij de akties betrokken geweest. Wat zij misschien nog onvoldoende beseffen is dat ze gezamelijk niet alleen kunnen vragen om niet over te gaan tot plaatsing, maar ook over de middelen beschikken om plaatsing prakties onmogelijk te maken.

Tegenover het idee 'Je doet er toch niets tegen', moeten wij het idee uitwerken dat wij veel sterker zijn dan welke regering dan ook vanaf het moment dat we die weg inslaan.

Non kooperatie betekent niet-samenwerken, niet meewerken. Voor plaatsing is overslagaktiviteit (Havens) nodig, is vervoer nodig, is bouw nodig en toelevering. Kortom een veelheid van werkzaamheden waarvoor de machthebbers afhankelijk zijn van de gewone werknemers. In Den Haag kan dan wel bepaald worden dat de raketten op Woensdrecht geplaats worden, maar voor de uitvoering van dat besluit is 'kooperatie' van duizenden zo niet tien duizenden werknemers onontbeerlijk. En onder hen bevinden zich vele tegenstanders van plaatsing. Niemand kan ons het recht ontzeggen niet mee te willen werken aan onze eigen vernietiging. Niemand heeft het recht om onder het mon van 'demokratiese besluitvorming te roepen "Befehl ist Befehl".

Alleen al het feit dat de beweging is de richting werkt van een kollektieve weigering voor Woensdrecht, zal haar extra kracht geven. Maar daarmee komen de kaarten ook anders te liggen. Een dreiging van een effectieve boycot of zelfs een werkstaking zal de regering heel wat minder zelfverzekerd maken.

Het organiseren van een effectieve vorm van non-kooperatie, boycot enof werkstaking, is echter gemakkelijker gezegd dan gedaan. Daarvoor zijn een aantal redenen aan te geven.

Als je in een bedrijf bepaalde werkzaamheden gaat boycotten, loop je het gevaar persoonlijk een douw te krijgen. Je baan bepaalt je inkomen en daarmee voor een groot deel de levens- en toekomstverwachtingen van je zelf en gezin. Voor niemand is het aantrekkelijk afhankelijk te worden van de - ook door deze regering - gekorte uitkeringen. De ondernemers zullen zich met man en macht verzetten tegen een boycot. Niet alleen omdat ze aan die werkzaamheden verdienen, maar ook omdat in die kringen de meeste voorstanders van plaatsing vinden zijn.

Om jezelf teweer tes tellen tegen de middelen die ze binnen het bedrijf hebben om verzet te onderdrukken (er is altijd wel een zweep om een hond te slaan - in dit geval het bedrijf uit te slaan) moet je sterk gemotiveerd zijn en moet je kunnen rekenen op de aktieve steun van kollegaas.

Een boycot of werkstaking is alleen effectief als het kollektief gedragen wordt. Dat wil zeggen als vrijwel iedereen in het bedrijf eraan meedoet.
Ook dat vereist een sterke motivatie en dat je beschikt over argumenten en de nodige solidariteit en ondersteuning.

Een aktieve en massale boycot/werkstaking heeft de meeste kans van slagen indien de bonden zich achter het initiatief stellen. Zowel vanuit het oogpunt van bescherming tegen repressailles van de bazen als vanuit financieel oogpunt(uitkering).
De bondsleidingen gaan echter op dit ogenblik niet verder dan te roepen dat de individuele bondsleden de mogelijkheid en het recht moeten hebben niet aan dat soort werkzaamheden mee te werken. Deze houding maakt de anti-oorlogsstrijd binnen de bedrijven tot een morele, individuele, maar weinig effectieve strijd. Het werk zal ondanks de paar 'weigeraars' toch verricht worden en de paar dwarsliggers zijn voor de bazen de gebeten hond.
Ook hier geldt weer dat je zelf sterk gemotiveerd moet zijn en de argumenten moet hebben om samen met kollegaas binnen het bedrijf het klimaat voor een boycot/werkstaking moet organiseren. En op basis daarvan de bonden onder druk zetten en het verzet tegen een aktieve en effectieve strijd binnen de bedrijven te overwinnen.

De vredesbeweging heeft in dit licht een belangrijke taak. Als we ons mede willen richten op het organiseren van een aktieve boycot of werkstaking, dan zullen we vanaf heden systematies naar een aantal belangrijke bedrijven toe moeten gaan werken. We mogen de inspanning die dat vereist beslist niet onderschatten. Het is bij wijze van spreke heel wat eenvoudiger om een oproep te plaatsen voor een plaatselijke demonstratieve aktie, dan een bedrijf met duizend arbeiders/sters te bewegen de werkzaamheden stop te zetten. In het eerste geval stuit je minder op direkte weerstand dan in het tweede.
Het is daarom niet voldoende om vanuit de vredesbeweging enkel een oproep tot boycot of werkweigering te doen. De enige weg die uitzicht biedt op sukses is een langdurig werk direkt onder de betrokken mensen in de bedrijven. Dus aan de poort, in de kantine, op vakbondsvergaderingen, met mensen uit de vredesbeweging die in de bedrijven werken.

Hieronder noemen we een paar suggesties om de anti-oorlogsstrijd meer dan tot nu toe het geval is, binnen de bedrijven te brengen-

Een landelijke groep wordt er gevormd. Deze groep kan beginnen met onderzoek naar welke bedrijven betrokken zijn bij de plaatsing en aankleding van Woensdrecht.

Een maandelijkse krant wordt uitgegeven voor de werknemers/sters voor de betrokken bedrijven. In dat krantje wordt ingegaan op de argumenten die in de bedrijven naar voren komen over plaatsing en het organiseren van een boycot werkstaking. De informatie is gericht op wijzen naar de macht waarover zij, werknemers/sters beschikken. Ideeen worden besproken hoe je kunt toewerken naar een effectieve boycot.

De weinige kontakten vanuit de vredesbeweging met mensen uit de bedrijven moeten geintensiveerd en uitgebreid worden.
Lokaal en plaatselijk worden groepen georganiseerd die bereid zijn om maandelijks de krant te verspreiden, kontakten te leggen in bedrijven, ervaringen doorgeven en de aktiviteiten gezamelijk bespreken.

Bij voldoende weerklank worden landelijke bijeenkomsten belegd, speciaal gericht op die mensen in de bedrijven om argumenten, werkwijze, ervaringen en problemen te bespreken.

Nogmaals alleen al het dreigen met een aktieve strijd binnen de bedrijven tegen plaatsing en oorlogsvoorbereidingen in het algemeen, zal de arrogante houding van dit kabinet doen vervagen.
Bovendien is dit werk goed te kombineren met andere aktievormen. In het verleden zijn blokkades en demonstraties bij bedrijven al weinig effectief gebleken omdat de steun van de werknemers-sters in de bedrijven gering was. Als we systematies binnen de bedrijven werken, winnen de andere aktievormen 'van buiten' ook aan kracht.

'American Ranger' in Eemshaven, 18 januari 1982

Aktie van binnen het bedrijf kunnen door door akties van 'buitenaf' versterkt worden. Bij de overslag van munitie of onderdelen van kernwapens wellicht mogelijk.

De noodzaak van een samenwerkingsverband als ruggegraat voor een aktiekampagne zal men onderkennen. Wat dit samenwerkingsverband precies gaat inhouden is afhankelijk van de ideeën die hierover in de regio's bestaan.

Regionaal:
1) Is er binnen jullie regio overleg en/of samenwerking tussen organisaties en mensen die met BONK-akties bezig zijn?

2) Zo, nee, zijn er mogelijkheden om dit op te zetten?

Dat een gezamenlijke BONK-aksiekampanje een noodzaak is behoeft geen betoog. In dit hoofdstuk gaan we in op een essentiële voorwaarde daarvoor: een organisatoriese basis. Een BONK-SAMENWERKINGSVERBAND.

Allereerst geven we de argumenten op een rijtje waarom een samenwerkingsverband noodzakelijk is, om de strijd tegen kruisraketten en oorlogsvoorbereiding te intensiveren en uit te bouwen. Vervolgens noemen we een aantal voorwaarden en mogelijke funksies.

WAAROM EEN BONK-SAMENWERKINGSVERBAND

Enerzijds zijn, gezien de politieke krachtsverhoudingen, aksies van burgerlijke ongehoorzaamheid en non-kooperatie nodig.
Anderzijds moeten we -gezien de tekortkomingen van de vredesbeweging, zoals de kloof tussen basis en topkonkluderen dat een BONK-samenwerkingsverband de organisatoriese voorwaarde vormt voor verdergaande aksies.

BONK SAMENWERKINGSVERBAND

Aktiefront Tegen Kruisraket/ oorlogsvoorbereiding

De politieke invalshoek.

De afgelopen jaren is een massale beweging rond het verzet tegen kruisraketten ontstaan. Twee massale demonstraties hebben een record aantal mensen op de been gebracht. Verschillende opinie-onderzoeken wezen (wijzen) op een overtuigende meerderheid tegen plaatsing van nieuwe kruisraketten.
Ondanks de massale tegenstand tegen verdere bewapening, nam het kabinet Lubbers in juni '84 een zogenaamd voorwaardelijk plaatsingsbesluit. Plaatsing van kruisraketten op Woensdrecht hangt enkel nog af van de telmanoevres van Russiese SS-20 raketten. Niet van het verzet van het Nederlandse volk.
Dat Lubbers zelf geen lieverdje is zal niemand betwisten. Tekenend voor de politieke krachtsverhoudingen is dat in de maanden voorafgaand aan het besluit in juni, NAVO-generaals en -regeringsvertegenwoordigers veelvuldig op bezoek kwamen op het Catshuis. Of 'onze' ministers werden bij hun ambtsgenoten op het matje geroepen. Vanwege stevige druk is de zogenaamde loyaliteit aan de NAVO belangrijker dan die aan het eigen volk. Na intensief overleg op NAVO-nivo heeft het kabinet een zeer geraffineerd plaatsingsbesluit genomen.
Ook voor de toekomst zullen we ons er op moeten voorbereiden dat het kabinet, ondersteund door militairen en groot-industriëlen verzetsdaden bagatelliseren en negeren. Elke bedreigende aksie tegen oorlogsvoorbereidingen zal in de kiem gesmoord worden.

We kunnen stellen dat het kabinet bezig is om de kracht van de vredesbeweging te verzwakken door een uitputtingsstrategie.
Keer op keer worden we met een kluitje in het riet gestuurd en worden besluiten uitgesteld of met 'mitsen' en 'maren' omkleed.
Het is aan de vredesbeweging en in het bijzonder aan het BONK, om verzet te organiseren en verder uit te bouwen. Daar zijn volop mogelijkheden voor. Binnen de vredesbeweging groeit het besef dat demonstreren en morele druk op politici niet voldoende zijn om bijvoorbeeld plaatsing van kruisraketten tegen te houden. Er zijn andere dwangmiddelen, naast bestaande protesten nodig. Wie niet wil luisteren moet maar voelen. Burgerlijke ongehoorzaamheid en non-koöperatie kunnen de druk op de ketel verhogen en plaatsing prakties onmogelijk maken.
Ruim 72% van de demonstranten in Den Haag erkende dat verdergaande aksies nodig zijn.
Een organisatoriese basis is -naast een goed aksieplan- een voorwaarde om daadwerkelijk een machtsfaktor te worden.

Verdergaande aksies speelden zich tot nu toe voornamelijk af in de marge van de vredesbeweging. Een reden daarvoor is ongetwijfeld de houding van de top. Het KKN (Komitee Kruisraketten Nee) en met name het IKV zijn niet gebaat bij verdergaande aksies. Om de eenvoudige reden dat een vredesbeweging die kiest voor verdergaande aksies niet te kontroleren valt of in sociaal-demokratiese banen te leiden. In het verleden hebben zij dan ook vaak als rem op verdergaand verzet gewerkt.
In de afgelopen jaren van strijd zijn door verschillende radikale groepen, pogingen gedaan om BONK-aksies aan de orde te stellen in overlegorganen, zoals het LOVO (Landelijk Overleg van Vredes Organisaties) en het KKN. Echter zonder resultaat. Het betreffen hier aksievoorstellen van IKV, stop de N-bom werkgroepen en Vrouwen voor Vrede, maar ook van FNV vrede en veiligheid werkgroepen. Blokkades, Betaal Niet Mee, besmetverklaringen, aktieve boycots, bezettingen en ideeën over ontregeling van het dagelijkse funksioneren van de maatschappij, allemaal ideeën die een voor een in de prullenbak verdwenen. Slechts aan de werkonderbreking -op 10 mei '84- is door de top gehoor gegeven. Maar dan wel na enorme druk van onderop. Een vervolg van deze werkonderbreking zal nog meer druk vergen.
De feitelijke situatie is dat ondanks de intensieve lobby van onderop, de top van de beweging verdergaande aksies afremt in plaats van deze ondersteuning te verlenen.
Het LOVO en het KKN zijn toendertijd opgezet met als doel het verzet tegen plaatsing van kruisraketten te bundelen. Aanvankelijk fungeerden deze koepels als koördinatie-organen van de toen nog niet sterk gegroeide beweging. Door het ontstaan van honderden plaatselijke vredesaksiegroepen groeide het zelfstandig verzet aan de basis. Terwijl plaatselijke aktivisten eigen invulling aan vredesstrijd gaven en veel werk verrichten aan de landelijke aksiekampanjes, begaf het KKN zich volledig op de parlementaire weg. De invloed van de sociaal-demokratiese organisaties, zoals PvdA en deels ook het FNV, dwong het KKN de eisen van de beweging los te laten. Was de kampanje ooit opgestart met de leus: 'Alle kernwapens de wereld uit, te beginnen uit Nederland', anno '85 moeten we het doen met een flauw aftreksel daarvan: 'Geen nieuwe kruisraketten in Europa'
Het afzwakken van eisen van de beweging diende de taktiek van het poneren van politiek haalbare voorstellen. Bijvoorbeeld: tegengaan van plaatsing door (tijdelijk) te plaatsen. De kritiek op het meedenken met bewapeningspolitici en militairen was dan ook niet van de lucht. Gelukkig maar.
Als van onderop, aan de basis van de beweging de druk niet verhoogd wordt en het verzet niet geïntensiveerd, dan zal de vredesbeweging onder aanvoering van het KKN afstevenen op verzwakking.

Verzet tegen het KKN-keurmerk voor aksies groeide ook. In de loop van de jaren ontstond er een struktuur waarin het KKN haar eigen aksies van een soort keurmerk voorzag. Aksies van burgerlijke ongehoorzaamheid en non-koöperatie werden afgekeurd. Niet voorzien van het tovermerkje, konden verdergaande aksievoorstellen niet op massale ondersteuning rekenen.
De kritiek op de top van de beweging en de erkenning dat verdergaand verzet nodig is, gaan hand in hand. Ze versterken elkaar wederzijds. Het is nu tijd om deze ontwikkelingen te begeleiden met een BONK-samenwerkingsverband. Tot nu toe heeft het aan een organisatoriese kracht ontbroken om aksies van burgerlijke ongehoorzaamheid en non-koöperatie massaal van de grond te krijgen. Er hebben wel BONK-aksies plaats gevonden, maar veelal versnipperd en geïsoleerd van elkaar. Het is van alle belang dat de vele kleintjes een krachtige vuist maken en gezamenlijk BONK-aksies een massaal en dwingend karakter geven.

EEN BONK-SAMENWERKINGSVERBAND.

Hierboven hebben we al een aantal redenen voor het opzetten van een BONK-samenwerkingsverband gegeven.
Er zijn nog enkele argumenten te noemen die zich als funksies van een samenwerkingsverband laten omschrijven.

Bundeling van BONK-ideeën, -aksies en -ervaringen, in een krachtig front tegen verdere bewapening, stimuleert de opbouw van politieke weerstand. Een noodzaak gezien de uitputtingsstrategie van kabinet en NAVO, maar ook vanwege het gegeven dat strijd tegen oorlog, voor ontwapening, een strijd van zeer lange adem is.

Door het bijeen brengen van BONK-ideeën krijgen verdergaande aksies naar binnen en buiten een duidelijker gezicht. In het opstellen van een gezamenlijke strategie kunnen aksies van burgerlijke ongehoorzaamheid en non-koöperatie konkreet ingevuld worden.
Dit is mede noodzakelijk om 'ongehoorzame' theoretici van binnen en buiten de beweging van repliek te dienen. Er is en wordt veel geschreven en gezegd over burgerlijke ongehoorzaamheid juist om verzet in te kapselen en dood te drukken in allerlei spelregels.
Door konkreet gestalte te geven aan verdergaande aksies van b.o. en n.k. ontstaat er duidelijkheid en eensluidendheid over het netelige probleem. Mede daardoor worden verdergaande aksies toegankelijker voor meer mensen en groepen. BONK-aksies worden zo uit de taboesfeer gehaald. Een voorwaarde om die aksies ook werkelijk massaal te kunnen voeren. En massaliteit is op haar beurt voorwaarde om ook daadwerkelijk invloed uit te oefenen, meer dan alleen symbolies.

BONK-SAMENWERKINGSVERBAND
BONK-AKSIEKAMPANJE

Elders in de map is het voorstel voor een BONK-aksiekampanje opgenomen. Het op te zetten samenwerkingsverband heeft ten aanzien van de aksiekampanje -in een geheel of deels gewijzigde vorm- een begeleidende taak. Dat betekent dat zij een koördinerende funksie heeft in het uitwerken en uitvoeren van een BONK-aksiestrategie We noemen een paar konkrete taken.

Het samenwerkingsverband is ten eerste een overleg van zelfstandige vredesaksiekomitees, anti-militaristiese groepen, Vrouwen voor Vrede groepen, FNV-werkgroepen, vakbondsaktivisten etc. Een overleg waar ideeën en ervaringen worden uitgewisseld, maar ook een overleg voor wederzijdse ondersteuning.

Daarnaast biedt het samenwerkingsverband een mogelijkheid lokale en regionale aksies een landelijk -dat wil zeggen massaal- karakter te geven. Dit kan bijvoorbeeld geschieden door aksies op hetzelfde tijdstip uit te voeren.

Denkbaar is dat het BONK besluit tot het initiëren van landelijke aksies. Vooropgesteld dat er een strategie-aksieplan is uitgewerkt.

Zo kan het BONK de organisatie dragen voor een manifestatie over de stuwende rol van de NAVO in de bewapening.

Een andere bijdrage van het BONK is het mede tot stand brengen van een landelijke bedrijvengroep en een periodiek verschijnend bedrijven-nieuws blad. Dit met het oog op besmetverklaringen, bouw niet mee en werk niet mee aksies. Plaatselijk en regionaal worden er werkgroepen opgestart die (delen van) het gezamenlijk vastgestelde aksieplan uitwerken of ondersteunen.
Het voorstel van een landelijke speurgroep Woensdrecht (taak: inventarisatie van bedrijven die mogelijkerwijs met Woensdrecht te maken hebben/krijgen) is een duidelijk voorbeeld van waartoe een bundeling van ideeën en krachten kan leiden.
De ontwikkelingen op het gebied van met name konventionele bewapening gaan razend snel. Landelijk kan er een onderzoeksgroep opgezet worden die deze ontwikkeling bijhoudt en doorspeelt. Deze groep kan in nauwe samenwerking met de voorbereidingsgroep van de NAVO-manifestatie voor de zomer, informatie verzamelen en in de daarvoor geschikte bladen publiceren.

Van groot belang is dat het BONK een platform is waar de strategiediskussie intensief gevoerd wordt. Politiek zijn er dagelijks verschuivingen. En ook de strategen van het kabinet en militairen zitten niet stil. Het is mede aan het BONK om keer op keer een antwoord klaar te hebben.
Bij het opzetten van een BONK-samenwerkingsverband ligt vanaf het begin de nadruk op lokale en regionale aktiviteiten. Deze moeten ondersteund worden en zonodig mede geïnitieerd worden. Lokale en regionale samenwerking(sverbanden) garanderen dat dat ook gebeurt.

Zo zijn er nog vele konkrete mogelijkheden op te sommen. Voorop staat het bijeenbrengen van BONK-krachten in een gezamenlijk front om politici te dwingen tot een onvoorwaardelijke afwijzing van plaatsing van kruisraketten als eerste stap op een lange weg. Onderlinge solidariteit aan de basis van de beweging is mede bepalend of we deze opening kunnen maken. WAAR RECHT ONRECHT WORDT, WORDT VERZET EEN PLICHT.

3) Hoe kunnen meer groepen (bijv. vvakbonden) in deze samenwerking betrokken worden?

4) Welke positie zou een eventueel BONK-samenwerkingsverband in moeten nemen ten opzichte van bestaande vredes- (en anti-kernenergie) organisaties?

5) Is er een landelijk BONK-overleg nodig en haalbaar?
6) Wat zou precies het doel van zo'n overleg zijn? Hoe vaak zou het bijeen moeten komen?
7) Hoe kan vermeden worden dat een BONK-samenwerkingsverband een nieuwe aparte organisatie wordt, en niet de bestaande organisaties in de wie-

BURGERLIJKE ONGEHOORZAAMHEID

Nu de plaatsing van kruisraketten in Nederland ondanks alle protesten meer dan ooit dreigt, moet de vraag gesteld worden welke middelen ons nog resten om ze tegen te houden. Moeten we volstaan met akties die keurig binnen de wettelijke kaders blijven of geldt van nu af aan het kernachtige spreekwoord "nood breekt wet".
Verbiedt de Kruisraketten heeft de regering intussen een proces aangedaan wegens schending van nationale en internationale wetten en afspraken. Een regering die van anderen verlangt de regels van het recht onder alle omstandigheden te eerbiedigen, zit in de beklaagdenbank.
Binnen het KKN (KruisrakettenKomite Nee) wordt gediskussieerd over de vraag of er een volkspetitionement gehouden moet worden. Bij de bepaling van het tijdstip van deze aktie, voor of na de zomer van 85, werpen de komende verkiezingen hun schaduwen reeds vooruit.
Er zijn echter ook mensen en hun aantal groeit, die verdergaande aktievormen aan de orde stellen. Aktievormen die niet persé binnen de wet hoeven te vallen: burgerlijke ongehoorzaamheid en non kooperatie. Wat steekt er achter deze niet alledaagse termen?.

WIM HARMS.

EEN SIAMESE TWEELING.

Als je weigert mee te werken aan wat-dan-ook, ben je bezig met non-kooperatie. Vaak blijf je daarmee binnen de wet, maar soms ook niet.
Een dienstweigeraar, die zich beroept op de wet Gewetensbezwaren militaire dienst, blijft binnen de wettelijke kaders. Een belastings plichtige echter, die de betaling geheel of gedeeltelijk stopzet, is in overtreding. Een arbeider, die weigert mee te werken aan de bouw van een raketbasis,kan wegens wanprestatie voor de rechter worden gesleept en ontslagen Non-kooperatie kan dus zowel wettig als onwettig zijn, al naar gelang de aard van weigering.
Bij burgerlijke ongehoorzaamheid gaat het echter altijd om daden, in strijd met de wettelijke voorschriften. Akties van burgerlijke ongehoorzaamheid kunnen bovendien verder gaan dan niet samenwerking. Het hele terrein van passieve en aktieve tegenwerking valt er ook onder.
In de praktijk van de aktie zijn beide principes wel te onderscheiden, maar niet te scheiden. Ze gaan voortdurend in elkaar over.

EEN ONRECHTVAARDIGE WET IS GEEN WET..

De tegenstanders van wetsoverschrijdende akties worden niet moe ons te vertellen, dat we ons aan demokraties genomen besluiten moeten onderwerpen, en dat de straat niet mag regeren. Maar er bestaan omstandigheden waarin de wet zijn kracht verliest.
Er zijn wetten die in strijd zijn met het algemeen gevoel van recht.
Luther King zei eens:
"Een onrechtvaardige wet is geen wet". Niemand hoeft zich gebonden te achten aan een mensonwaardig besluit of wet. Verzet kan zelfs tot plicht worden. Burgerlijke ongehoorzaamheid en ook Non Koöperatie zijn daartoe beproefde middelen. Zij die elk parlementair besluit heilig verklaren dienen zich te realiseren, dat Adolf Hitler langs parlementaire weg aan de macht kwam. Als er in die tijd een krachtige beweging was geweest om het nazisme een voet dwars te zetten, zouden de 50 miljoen doden van de tweede oorlog niet gevallen zijn.'

MISDADIG MILITARISME.

Ook nu staan we voor de keus Nederland kan kiezen voor het niet plaatsen van nieuwe atoomraketten en zo een adempauze scheppen in de voortwoekerende koude oorlog een bezinningspauze waarin het terugdringen van de bewapening een kans krijgt.
Nederland kan ook mee blijven doen aan de dodelijke wedloop naar vernietiging van mens en maatschappij.
Als het aan de huidge parlementaire meerderheid ligt, is de kans op een poitieve keuze, dat wil zeggen afwijzing van plaatsing, niet groot. Zij verleent prakties en ideologies steun aan een misdadig militarisme.
Het verzet hiertegen van de vredesbeweging is geen verzet tegen onbelangrijke bijzaken. De vredesbeweging verzet zich tegen de universele dreiging van de atoomdood. Het kan daarbij noodzakelijk zijn het radarwerk van de bewapening tot het uiterste te saboteren.

WELOVERWOGEN.

Aktivisten leggen zichzelf beperking en op als het gaat om geweld. Doodslag en het toebrengen van lichamelijk letsel vormen een grens die onder geen beding overschreden mag worden.
Vanzelfsprekend wordt de voorkeur gegeven aan openlijk optreden.
Toch is volledige openbaarheid in de voorbereiding van akties of het opbouwen van verzet niet altijd mogelijk.
Het is een aanbeveling om tijdens akties zoveel mogelijk derden te ontzien, maar bij massale akties is enige overlast nu eenmaal onvermijdelijk.

DEGAAL OF LEGITIEM ?.

Het doel van burgerlijke ongehoorzame akties is beleidsverandering. Daarbij kan een regering, die niet bereid is haar desastreuze plannen te wijzigen, onder zware druk gezet worden en tot aftreden gedwongen worden.
Niet om de demokratie te vernietigen, maar om deze te herstellen. Om via nieuwe verkiezingen een ander beleid mogelijk te maken. We moeten ons daar bij wel bewust zijn dat een nieuwe regering nog geen garantie biedt voor een principieel ander beleid.
Al leiden sommige akties tot illegaal, dit is onwettig gedrag, daarom kan dat gedrag nog wel gewettigd zijn. Gewettigd door de nood waarin de bevolking gebracht is. Veel politici denken niet verder dan de volgende verkiezingen. Zij willen de stem van de massa's niet horen. Ze zien de naderende verschrikkingen niet. Ze zijn ziende blind en horende doof. En als ze hun stem zouden verheffen zijn ze met stomheid geslagen.

De bevolking hoeft zich niet als een kudde makke schapen naar de slachtbank te laten voeren. Ze heeft het recht zich in te zetten voor overleving door ontwapening. Het is niet voor niets, dat in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens de regel is opgenomen:"Een ieder heeft het recht op leven, vrijheid en onschendbaarheid van zijn (haar) persoon".

NIET BIJ KRUISRAKET ALLEEN.

Al is de plaatsing van de op aanval gericht kruisvluchtwapens een centraal thema in de tachtiger jaren, er zijn nog andere onderwerpen die de aandacht opeisen. Is niet de gehele moderne bewapening een bedreiging van mens en samenleving?.
Naast het thema van oorlog en vrede vragen de kernenergie en het sociale onrecht onze aandacht.
Met een ongelofelijke brutaliteit. tracht 'de atoomlobby' haar plannen voor nieuwe kerncentrales door te drukken. Ook in dit geval speelt de regering een kwalijke rol. Tegen de duidelijke uitspraken van de bevolking in stelt ze zich achter de kleine groep atoomfanatici en hun belangen. De resultaten van de Brede Maatschappelijke Diskussie worden zonder meer van tafel geveegd. Blijkbaar funktioneert hier de demokratie ook als een legitimatie van dodelijke atoombelangen.
En dan het onderwerp 'sociale rechtvaardigheid'. De meer dan schunnige behandeling van de mensen met de laagste inkomens is in strijd met de meest elementaire eisen van gewone menselijkheid. Onbeschaamd wordt keer op keer van de armen genomen om de rijken te geven. Door op de verkeerde posten te bezuinigen is de bestaanszekerheid van grote groepen mensen in het gedrang gekomen. De uitgaven voor het leger daartegen over blijven stijgen. De multinationals boeken gigantiese winsten. Aan de ellende van de minimumlijders wordt achteloos voorbij gegaan.
Militarisme, atoomenergie en sociaal onrecht: drie zaken die ieder op zich voldoende legitimiteit verschaffen aan een kampagne van non-kooperatie en burgerlijke ongehoorzaamheid. De vredesbeweging, de energiebeweging en de sociale beweging zouden elkaar moeten steunen in hun strijd tegen de kortzichtige en hebzuchtige machtselite.

ALLE BEGIN IS MOEILIJK

ALLE BEGIN IS MOEILIJK.

mensen die zijn opgevoed tot gehoorzame burgers vinden het in het algemeen een hele stap om over te gaan tot ingrijpende akties. Ook al noodt de maatschappelijke situatie daartoe. Velen vragen zich af of het allemaal wel zin heeft. Velen zijn bang voor de persoonlijke gevolgen. Het staatsapparaat probeert de mensen af te houden van ieder verzet, dat verder gaat dan een demonstratie. Een betrekkelijk onschuldige aktie als het inhouden van een paar gulden van de defensiebelasting wordt afgestraft met verkoop van een deel van de inboedel. Er is de overheid veel aan gelegen om aktivisten te ontmoedigen en te kriminaliseren. Bestuurders en juristen spelen een aanvullende rol. Ze weigeren het maatschappelijke karakter van het verzet te erkennen en verklaren het als een gevolg van het individuele geweten van een minderheid. Op deze wijze proberen ze te voorkomen dat het beleid zelf in de diskussie komt.
Ook proberen ze het verzet te ontkrachten door voor te schrijven aan welke eisen akties moeten voldoen om 'aanvaardbaar' te zijn. De tien geboden van Schuyt spelen hierbij een voorname rol.
Zo zien we dat individualisering en kriminalisering, intimidatie en inkadering een bijdrage leveren aan de ontmoediging van de toch al niet overmoedige bevolking.

BUNDELING VAN KRACHTEN.

De vredesbeweging moet alles in het werk stellen om het resultaat van het verzet tegen de kruisraketten zo groot mogelijk te maken.
De eerste voorwaarde daartoe is de opbouw van en hechte organisatie. Een gunstig uitgangspunt daarbij is het bestaan van een hecht netwerk van plaatselijke vredesplatforms. Het streven moet erop gericht zijn de kontakten met deze platforms te verstevigen. Op alle denkbare manieren moet het gesprek over non kooperatie en burgerlijke ongehoorzaamheid in deze platforms gestimuleerd worden. Uit deze diskussie zal spoedig duidelijk worden, dat over verdergaande akties geen eenstemmigheid bestaat. Met dit gegeven moeten we leren leven. Tijd verknoeien in onzalige debatten met mensen en groepen die toch niet mee willen gaan moet vermeden worden. Verkettering moet vermeden worden. Ieder heeft het recht op een eigen keuze.
Het kan aanbeveling verdienen binnen elk platform een aparte werkgroep BONK op te richten.

Deze werkgroepen kunnen zich federatief verbinden tot een landelijke werkgroep. Een aantal akties zal gezamelijk en landelijk gevoerd kunnen en moeten worden. Andere akties hangen vaak af van plaatselijke omstandigheden en mogelijkheden.

INITIATIEF IN EIGEN HAND.

De vredesbeweging zal het doel van de akties goed in de gaten moeten houden. Als dit doel is het voorkomen van de plaatsing van nieuwe atoom wapens, moet de strijd daar op gericht zijn. Konfrontaties met het machtsapparaat van de overheid leiden de aandacht van het eigenlijke doel af. Bovendien kan de overheid aanzienlijk meer macht organiseren dan de vredesbeweging, zodat dit soort konfrontaties wel in het nadeel van de aktivisten moeten uitlopen.
Indien aktivisten besluiten om over te gaan tot interventieakties, zoals blokkades en bezetting en, ligt het voor de hand deze akties het karakter te geven van geweldloze guerrilla: verrassend, snel en van korte duur.
Zoveel mogelijk moet vermeden worden dat de openbare menig negatief beinvloed wordt.
Grote kansen liggen in het aanpakken van de kern van het beleid. Kruisvluchtwapens worden hier welliswaar niet gemaakt, maar wel vervoerd, opgesteld, bemenst en betaald. De hier op inspelende akties liggen ook voor de hand.
Dienstweigeren, werkweigeren en belastingweigeren komen in eerste instantie in aanmerking. Bij massale deelname kan van deze aktievormen een grote invloed uitgaan. Bovendien hebben ze geen negatieve bijwerkingen. Uiteraard zal de overheid proberen door het bestraffen van enkelingen de tegenstand te breken. Daarom moeten overal solidariteitsgroepen worden opgezet van mensen die elkaar steunen bij moeilijkheden.

DOOR
DAVE VAN OOYEN
THIJS DE LA COURT.

KERNENERGIE

Kernenergie en kernwapens hebben veel met elkaar te maken. Zij zijn loten van dezelfde stam: het atoom. Het atoom kan voor verschillende doelen worden gebruikt. Het kan voor de vrede en voor de oorlog worden gesplitst. De gemeenschappelijkheid kenmerkt zich ook door het feit dat tegen beide toepassingen tegenstand bestaat. En daarmee lijken de overeenkomsten op het eerste gezicht ook op te houden. Wij kennen een anti-kernenergiebeweging die zich tegen kerncentrales verzet, en een vredesbeweging die zich tegen kernwapens verzet. Deze scheiding is niet het gevolg van een bewust gekozen arbeidsdeling tussen beide bewegingen, maar het resultaat van de scheiding tussen militaire en 'vreedzame' toepassingen van de atoomtechnologie. Als gevolg van deze scheiding volgen beide bewegingen inhoudelijk en strategies voor een groot deel verschillende wegen. Maar binnen de meer radikale delen van beide bewegingen treedt de laatste tijd een fusie op. Men komt tot de ontdekking dat de nukleaire technologie niet te scheiden valt in twee aparte sferen. Men begint te beseffen dat beide bewegingen zich in essensie tegen dezelfde technologie en tegen dezelfde industriële kompleksen richten.
Wat betekent deze konstatering voor beide bewegingen?

ONBEDOELD, MAAR ZEER EFFEKTIEF SPLITSTE DE FORMELE SCHEIDING TEGELIJKERTIJD HET VERZET IN TWEEËN.

De siamese tweeling.

De civiele en militaire nukleaire industrie is vanaf haar ontstaan nauw met elkaar verbonden. Kort na de 'zuiver wetenschappelijke' ontdekkingen van bijvoorbeeld Curie en Einstein werd al snel duidelijk wat voor een enorme potentiële kracht er in kernsplijting schuilde. Dit resulteerde tijdens de Tweede Wereldoorlog in een enorm militair onderzoeksprogramma. Alle onderdelen van de kernenergieketen werden hierin ontwikkeld. Er werden tientallen uraniummijnen geopend en in het geheim produceerde men in de Verenigde Staten op kleine schaal de eerste hoeveelheden plutonium. En zo vielen aan het einde van de Tweede Wereldoorlog de eerste plutoniumbom op Nagasaki en de eerste uraniumbom op Hiroshima. Het duurde niet lang voordat ook andere landen in het diepste geheim met militaire onderzoeksprogramma's begonnen. Binnen een aantal jaren hadden ook de Sovjet-Unie, Frankrijk, Engeland en China de beschikking over kernwapens.
Als jonge loot aan deze projekten groeide na de Tweede Wereldoorlog de civiele nukleaire industrie. In de Verenigde Staten werd hiervoor het startsein gegeven middels de lancering van het 'Atoms for Peace' programma. Dit programma had tot doel een formele scheiding aan te brengen in het militaire en civiele gebruik van de atoomtechnologie. Tenslotte was het veel gemakkelijker en goedkoper om de nukleaire industrie via een kommerciële tak uit te bouwen dan via een militaire tak. Deze benadering leverde ook ruimere mogelijkheden op voor de eksport van nukleaire installaties. Psychologies had het 't voordeel om over 'veilige en schone' technologie te kunnen spreken. De formele scheiding zorgde eveneens dat de kernwapenlanden de kennis over militaire toepassingen konden blijven beheersen en uitbreiden. In de kernwapenlanden is dan ook nooit van een materiële scheiding tussen civiele en militaire installaties sprake geweest. De scheiding diende met name commerciële, politieke en propagandistiese doeleinden.
Onbedoeld, maar zeer effektief, splitste de formele scheiding tegelijkertijd het verzet in tweeën. In de loop der tijd hebben beide bewegingen zich zowel inhoudelijk als strategies op een geheel eigen wijze ontwikkeld.

Zo is er een vredesbeweging ontstaan die zich richt op massademonstraties en politieke lobby. Naast de sterke aandacht voor de etiese aspekten van kernwapens heeft zij veel belangstelling voor de Oost-West verhoudingen. Dit uit zich onder andere in de ontwikkeling van alternatieve veiligheidsplannen. Verder kenmerkt de vredesbeweging zich door haar sterke profilering op één thema, namelijk de kernwapens, en haar sterke relatie met de kerken.
De anti-kernenergiebeweging daarentegen is al in een vroeg stadium overgestapt van demonstraties naar vormen van direkte aksie. Dit uit zich onder andere in het blokkeren van toegangswegen van kerncentrales, het belemmeren van nukleaire transporten en het zich vastketenen aan de hekken van kerncentrales. Ook is men zich met méér onderwerpen gaan bezighouden. De anti-kernenergiebeweging heeft zich ontwikkeld tot een energiebeweging. Men is sterke nadruk gaan leggen op de uitwerking van alternatieve energieplannen.
Tot zover enige markante verschillen. Toch hebben beide bewegingen ook veel met elkaar gemeen. Dat geldt zowel op inhoudelijk als op strategies gebied.

Overeenkomsten

De eerste overeenkomst is dat beide bewegingen gekonfronteerd worden met het feit dat politieke partijen hen niet serieus nemen. Zo heeft de vredesbeweging honderdduizenden mensen op de been weten te brengen in Amsterdam en Den Haag. De regering trekt zich hier niets van aan. Ze gaat gewoon door met de voorbereidingen voor plaatsing van kruisraketten. De anti-kernenergiebeweging heeft soortgelijke ervaringen. Tot ongeveer 1980 wist de anti-kernenergiebeweging grote groepen mensen op de been te brengen in Almelo, Kalkar en Dodewaard. Het heeft echter niet mogen baten. Ondanks het feit dat ook de Brede Maatschappelijke Diskussie tot de konklusie kwam dat een meerderheid van de Nederlandse bevolking tegen nieuwe kerncentrales is, gaat de regering gewoon door. Er worden weer kerncentrales gepland alsof er geen verzet bestaat.
Het is ook niet verbazingwekkend dat in beide bewegingen steeds meer wordt gedacht over vormen van burgerlijke ongehoorzaamheid en non-koöperatie.
Door ervaringen van beide bewegingen met elkaar uit te wisselen wordt het mogelijk van elkaar te leren.
De tweede overeenkomst is dat steeds meer mensen zowel aktief zijn in de vredesbeweging als in de anti-kernenergiebeweging. Vooral op lokaal nivo kent men goede vormen van samenwerking. Aan de basis blijkt men veel gemakkelijker in staat te zijn om de relatie tussen kernenergie en kernwapens te leggen dan op landelijk nivo. Dit heeft voor een deel te maken met het feit dat mensen uit de anti-kernenergiebeweging in de vredesbeweging aktief zijn geworden en daar de diskussie over de relaties hebben aangezwengeld. Aan de andere kant is men ook in de vredesbeweging bijvoorbeeld bij Vrouwen voor Vrede, aktief naar de relaties op zoek gegaan. Dat wil niet zeggen dat men tegenwoordig de relatie automaties legt. Door de eenzijdigheid van de kampanje tot nu toe (alleen kernwapens) weten veel plaatselijke vredesgroepen soms helemaal niets over deze relatie. Vaak is men helemaal niet tegen kerncentrales. Sommige plaatselijke vredesgroepen komen niet verder dan de konklusie dat er 'natuurlijk een relatie is'. Over de eksakte relaties tast men vaak in het duister.
Het is dan ook de taak van de meer radikale delen van de vredesbeweging om de diskussie over de relatie kernenergie-kernwapens in eigen gelederen aan te zwengelen en de bewustwording te stimuleren. De Bonk-konferensie vormt een goed begin. Om de diskussie te stimuleren hebben wij de relatie tussen kernenergie en kernwapens hieronder helder proberen weer te geven.
Hieruit blijkt dat beide bewegingen zich verzetten tegen de produksie van plutonium. Of het nu gaat om plutonium dat in opwerkingsfabrieken en kweekcentrales wordt gebruikt of om plutonium dat in kernwapens wordt gebruikt. Vandaar dat zij er als siamese tweelingen ook niet onderuit komen om gezamenlijk kampanje te voeren tegen technologieën en industrieën die plutonium produceren, verhandelen of transporteren.

Plutonium

Plutonium is een door de mens gemaakte verbinding. In de natuur komt plutonium niet voor. Het is een uiters gevaarlijke stof die zeer giftig is en duizenden jaren radio-aktief blijft. Als het in het milieu terecht komt heeft dat desastreuze gevolgen. Plutonium wordt geproduceerd door kerncentrales. Dat gebeurt tijdens de produksie van elektriciteit. Het uranium in de brandstofstaven wordt dan tijdens de kernsplitsing omgezet in plutonium. Alle kerncentrales tezamen produceren nu al jaarlijks duizenden kilo's plutonium. Als alle kerncentrales worden gebouwd die men nu gepland heeft dan zal dit tegen het jaar 2000 opgelopen zijn tot ongeveer 200.000 kilo plutonium per jaar. De totale hoeveelheid plutonium zal tegen die tijd 600.000 kilo zijn. Dit is genoeg voor de produksie van 100.000 kernwapens.
Is er in een kerncentrale een bepaalde hoeveelheid plutonium gevormd, dan bestaat dat uit splijtbaar en niet-splijtbaar plutonium. Van het splijtbare plutonium is vooral het plutonium dat bekend is onder de naam plutonium-239 belangrijk. Over het algemeen deelt men het plutonium in drie kategorieën. Deze indeling wordt bepaald door het percentage plutonium-239. Al het plutonium dat meer dan 93% plutonium-239 bevat noemt men 'weapon-grade plutonium' en gebruikt men voor kernwapens. Al het plutonium dat tussen de 80-93% plutonium-239 bevat noemt men 'fuel-grade plutonium'. En alles dat minder dan 80% plutonium-239 bevat noemt men 'reactor-grade plutonium'.
Hoe komt men nu aan deze percentages plutonium? Simpel gezegd wordt het percentage plutonium-239 bepaald door de tijd dat brandstofstaven in een kerncentrale hebben gezeten. Hoe korter dit het geval is geweest, hoe hoger het percentage plutonium-239 is dat wordt gevormd.
Het is om deze reden dat kernwapenlanden onder andere kerncentrales gebruiken om plutonium voor militaire doeleinden te produceren. Zo hebben Frankrijk en Engeland al sinds de Tweede Wereldoorlog kerncentrales van het Magnox-type in gebruik voor de aanmaak van plutonium voor kernwapens. Dit type kerncentrale, dat anders is dan het type kerncentrales in Nederland, heeft de mogelijkheid om een deel van de brandstofstaven versneld uit de kerncentrale te halen zonder dat daarvoor de produksie van elektriciteit hoeft te worden stopgezet. Door deze brandstofstaven vervolgens in een opwerkingsfabriek op te werken, kan men het plutonium voor kernwapens onttrekken. Dit voorbeeld geeft aan dat in feite alle kerncentrales in staat zijn om plutonium voor kernwapens te produceren. Het geeft ook aan dat sommige landen deze mogelijkheden ook bewust gebruiken, en dat er geen principiële scheiding bestaat tussen civiel en militair gebruik van atoomtechnologie.

Opwerkingsfabrieken

Een ander onderdeel van de nukleaire keten waar geen strikt onderscheid bestaat tussen civiel en militair gebruik is de opwerkingsfabriek. Ook hier lopen beide toepassingen door elkaar heen.
In een opwerkingsfabriek worden de brandstofstaven uit civiele en militaire kerncentrales met chemikaliën behandeld. Hierdoor komt het splijtbare en niet-splijtbare plutonium vrij. Dit plutonium kan vervolgens voor een driétal doelen worden gebruikt. Of het wordt verwerkt in brandstofstaven voor kweekcentrales, óf het plutonium wordt met uranium vermengd in brandstofstaven voor kerncentrales (zgn. MOX-fuel) óf het wordt direkt voor kernwapens gebruikt. Voor al deze toepassingen heeft men verschillende kwaliteiten splijtbaar plutonium nodig. Wij hebben het daar hiervoor al even over gehad. Zo heeft men voor kernwapens het liefst plutonium dat voor meer dan 93% uit plutonium-239 bestaat.
Voor gewone kerncentrales kan men genoegen nemen met minder dan 80% plutonium-239.
Maar hoe kan het civiele en militaire gebruik nu in een opwerkingsfabriek

Stellingen.

1) Kernenergie en kernwapens zijn loten van dezelfde stam; het zijn siamese tweelingen. Een strikte scheiding tussen civiele en militaire toepassing van de nucleaire technologie is onmogelijk. Om die reden dienen ook de vredes- en anti-kernenergiebeweging zich als siamese tweelingen op te stellen.

2) De vredesbeweging dient vanwege de relatie met kernwapens ook de akties tegen de nieuwe kerncentrales te ondersteunen. De anti-kernenergiebeweging dient vanwege dezelfde hechte vervlechting de akties tegen de nieuwe kruisraketten te ondersteunen. Allen op die manier kunnen de bewegingen elkaars aktiviteiten wederzijds ondersteunen en versterken.

3) Het is de taak van de meer radikale delen van beide bewegingen om de

KERNWAPENS

door elkaar gaan lopen? Laten wij Frankrijk als voorbeeld nemen. Daar heeft men in het plaatsje La Hague een grote opwerkingsfabriek staan. In deze fabriek heeft men bepaalde hallen die gebruikt worden voor de opwerking van brandstofstaven uit militaire installaties. Andere hallen worden gebruikt voor de opwerking van brandstofstaven uit civiele installaties, onder andere kerncentrales uit Nederland. Na opwerking van beide soorten brandstofstaven, en dat is de kern van het verhaal, hoeft men volgens de internationale regels van de IAEA (zie voetnoot) alleen de totale hoeveelheid plutonium te noteren die men heeft opgewerkt. Dus alleen de kwantiteit, niet de kwaliteit. Juist deze ontsnappingsmogelijkheid in de internationale wetgeving geeft landen met opwerkingsfabrieken de mogelijkheid om plutonium van verschillende kwaliteiten met elkaar te verwisselen. Op die manier is het mogelijk om plutonium afkomstig van civiele kerncentrales in kernwapens te gebruiken. Men hoeft zoals bijgaand voorbeeld laat zien, alleen te zorgen dat in de boekhouding de totale hoeveelheid plutonium die in beide 'gescheiden' sektoren zijn opgewerkt hetzelfde blijft.

werkelijke produksie

plutonium-239	civiel	militair
meer dan 93%	8 kg	1 kg
tussen de 80-93%	72 kg	9 kg
minder dan 80%	0 kg	0 kg
	80 kg	10 kg

administratieve truuk

plutonium-239	civiel	militair
meer dan 93%	o kg	9 kg
tussen 80-93%	80 kg	1 kg
minder dan 80%	0 kg	0 kg
	80 kg	10 kg

Dit verwisselen van verschillende kwaliteiten plutonium, in vakkringen 'swopping' genoemd, is een normale praktijk in kernwapenlanden als Frankrijk en Engeland. Het instellen van kwaliteitskontroles zou dit probleem misschien kunnen opvangen, ware het niet dat de betreffende landen dit steeds weigeren. Van een strikte scheiding tussen militair en civiel gebruik van de atoomtechnologie is dus ook wat betreft de opwerkingsfabrieken geen sprake.

Snelle kweekreaktoren

Het plutonium dat in opwerkingsfabrieken vrijkomt wordt voor een deel in kweekcentrales gebruikt. De bedoeling is dat de brandstofstaven, in de kern van de kweekcentrale, een mantel van uranium bestralen. Hierdoor wordt het uranium omgezet in plutonium-239. Dit plutonium is van zeer goede militaire kwaliteit. Het bevat over het algemeen meer dan 93% plutonium-239. Dit plutonium is dan ook zeer geschikt voor de moderne kernwapensystemen. Het verbaast dan ook niemand dat juist dit plutonium, dat vrij zeldzaam is in een dergelijke kwaliteit, in kernwapens wordt gebruikt. Zo gebruikt Frankrijk al sinds 1973 haar eksperimentele kweekcentrale Phenix voor de produksie van militair plutonium. Niet veel anders ligt het bij de als civiel aangeduide kweekcentrale Super Phenix. Hoewel bedoeld voor de produksie van elektriciteit wil Frankrijk deze kweekcentrale, net zoals bij de kerncentrales van het type Magnox, óók voor de produksie van militair plutonium gaan gebruiken. In deze kweekcentrale, waaraan ook Nederland deelneemt, is het technies mogelijk om 330 kilo met 97% plutonium-239 per jaar te produceren. Dat is genoeg voor de produksie van 60 atoombommen. Net als bij de opwerkingsfabrieken is ook hier kontrole onmogelijk. Als het plutonium uit de brandstofstaven van de mantel in een opwerkingsfabriek wordt onttrokken, kan dezelfde administratieve truuk worden uitgehaald als wij hierboven beschreven.
Er is geen enkele juridiese mogelijkheid Frankrijk te beletten dit te doen. Als kernwapenstaat heeft Frankrijk, evenals alle andere 'erkende' kernwapenlanden, het recht om plutonium van de civiele naar de militaire sektor over te hevelen. Het feit dat de Super Phenix een internationaal projekt is schijnt daar niets aan af te doen.

Bovenstaande voorbeelden van versmelting van civiele en militaire toepassingen van atoomtechnologie concentreren zich niet voor niets op plutonium en op kernwapenlanden.

Ten eerste is Nederland als niet-kernwapenland direkt bij deze voorbeelden betrokken. Nederland levert bijvoorbeeld brandstofstaven uit Borssele aan de opwerkingsfabriek in La Hague. Daarnaast levert Nederland plutonium (evenals geld en kennis) voor de kern van de kweekreactor Super Phenix. Ten tweede is het plutonium dat zorgt voor de vergroting van het atoomgevaar. Het zijn met name de nieuwe technieken om plutonium te produceren waarmee in de toekomst de kerwapenarsenalen zowel kwantitatief als kwalitatief zullen worden vergroot.
Een derde reden is dat in de kerwapenlanden zelf de relatie tussen kernenergie en kernwapens steeds duidelijker wordt. Ook daar zien wij een steeds groter wordende samenwerking tussen vredesbeweging en anti-kernenergiebeweging. Zo is onlangs door een gezamenlijke werkgroep van de Campaign for Nuclear Disarmament (CND) in Engeland bekend gemaakt dat à 3 ton plutonium, afkomstig uit Engelse kerncentrales en oorspronkelijk bedoeld voor onderzoek, is gebruikt voor de produktie van Amerikaanse kernwapens. Een deel daarvan zou terecht gekomen zijn in de kruisraketten die onlangs in Engeland zijn gestationeerd.
De term 'plutoniummaatschappij' beperkt zich overigens niet tot plutonium. In feite hebben wij het over het gehele nucleaire complex, dus ook over kerncentrales en verrijkings fabrieken. Het is dit hele complex dat op gespannen voet leeft met onze demokratie. In plaats van het begrip 'plutoniummaatschappij' kan je beter de term 'atoomstaat' gebruiken.
Want ook met uranium kun je een atoombom maken. Dat bleek een paar jaar geleden nogmaals toen bekend werd dat de Pakistaanse atoomgeleerde Kahn in de verrijkingsfabriek van UCN in Almelo spioneerde. Met behulp van de kennis die hij over verrijking van uranium te weten kwam is hij nu in Pakistan een atoombom aan het maken. Met de term 'atoomstaat' hebben wij het dus over alle vormen van geheimhouding en uitvoerige veiligheids kontroles die noodzakelijk zijn om de kennis over atoomtechnologiën niet in verkeerde handen te laten komen.

De export van nucleaire ellende.

Ook door de export van kerncentrales wordt de verspreiding van kernwapens gestimuleerd en nemen de regionale spanningen toe. Wij hoeven alleen maar te denken aan het Midden-Oosten (bijv. Israël-Irak), Afrika (bijv. Zuid-Afrika-Angola), Latijns Amerika (bijv. Brazilië-Argentinië) en aan Azië (bijv. India-Pakistan9. Juist in deze regio's wordt middels civiele kernenergieprogramma's gewerkt aan de produktie van kernwapens. De mogelijkheden hiertoe zullen in de komende jaren toenemen, zo is de verwachting, als gevolg van de toenemende druk vanuit de nucleaire industrie om de afwezigheid van binnenlandse ordners te compenseren door extra voordelige aanbiedingen aan derde wereldlanden. Reeds nu is er tussen de Amerikaanse, Franse en West-Duitse nucleaire industrie een harde konkurrentieslag gaande om orders uit derde wereldlanden. De Verenigde Staten zijn onder Reagan bezig weer een sterke en vertrouwde handelspartner te worden. Er zijn diverse voorbeelden te geven van situaties waarbij de Verenigde Staten minder harde veiligheidsgaranties van derde wereldlanden eisten om daarmee de konkurrentie vanuit Frankrijk en West-Duitsland het hoofd te bieden. De laatste in deze rij is het voorgenomen nucleaire akkoord van de VS met China van begin 1984. Vanuit Nederland wordt, onder andere door staatssekretaris Bolkestein, opnieuw gepleit voor kerncentrales omdat daarmee een goede exportpositie zou kunnen worden opgebouwd. Ook minister Schoo is bezig de band tussen ontwikkelingssamenwerking en het Nederlandse bedrijfsleven harder aan te halen. Buiten de verrijkingsfabriek in Almelo valt daar binnenkort ook een herlevende Nederlandse nucleaire industrie onder. Ook Nederland dreigt dus door de bouw van nieuwe kerncentrales de export onder minder stringente veiligheidsvoorwaarden te gaan stimuleren. Dat zal voor een aantal derde wereldlanden opnieuw een stimulans betekenen om ook in hun land de scheiding tussen civiele en militaire installaties niet al te serieus te nemen. Ook om die reden dient de bouw van nieuwe kerncentrales te worden afgewezen.

voetnoot:
Internationaal Atoom Energie Agentschap. Een in Wenen gevestigde organisatie die moet toezien op uitvoering van het non-proliferatie verdrag. Het is een onderdeel van de Verenigde Naties. In september '85 zal de naleving van het verdrag voor de derde maal getoetst worden tijdens een internationale konferensie in Genève.

Adressen platforms tegen Kernenergie
Landelijk Platform tegen Kernenergie, 2e Weteringplantsoen 9, 1017 ZD A'dam 020-221366.

Regionale platforms:
-Zeeuws platform tegen kernenergie, Pb. 334, Goes, 01100-28259.
-Werkgroep kernenergie N-O-polder, Pb. 182,3800 AD Emmeloord,05270-17174
-Brabants plf. tegen kernenergie, Willem II str. 15A, 5038 BA Tilburg, 013-356225.
-Plf. Eemsmond/Groningen, Kerkepad 4A, 9912 PB Leermans, 05968-1568.
-Energiewinkel Nijmegen/Gelderland Daalseweg 30, Nijmegen. 080-237544.
-Contact Milieubescherming/Nd-Holland Stationsstraat 6, Zaandam, 075-351598
-Strohalm/Utrecht, Oude Gracht 42, Utrecht, 030-314314.

diskussie over samenwerking en wederzijdse ondersteuning in de eigen gelederen te bevorderen. Zij dienen er ook voor te zorgen dat die samenwerking daadwerkelijk van de grond komt.

4) Er dient een gezamenlijke werkgroep te worden opgericht, bestaande uit mensen uit de vredes- en anti-kernenergiebeweging, om het proces van samenwerking te stimuleren en te kijken naar konkrete aktiemogelijkheden.

BURGERLIJKE ONGEHOORZAAMHEID VAN HET BLAUWE LEGER

In voorgaande artikelen wordt de noodzaak en legitimiteit van verdergaande akties belicht.
In de volgende twee artikelen wordt dit nogmaals aangetoont door de advokaten Jurjen Pen en Henk Kersting.

Jurjen Pen, bekend vanwege zijn veelvuldige verdediging van onder andere totaalweigeraars, plaatst het begrip burgerlijke ongehoorzamheid in een historisch kader. Hij komt al snel tot de konklusie dat het hoog tijd is voor een strategiebepaling om tot aktie over te kunnen gaan.

Henk Kersting haalt zijn voorbeelden vooral uit zijn ervaringen als jurist met konfrontaties van de kraakbeweging en de staat.
Hij schetst in zijn artikel "burgerlijke ongehoorzaamheid van het blauwe leger" de hypokrisie van de staat tov. vergrijpen van de ordehandhavers de politie.

De politie, justitie en rechterlijke macht worden soms geconfronteerd met de vraag in hoeverre lichte vormen van verzet van de bevolking strafrechterlijk gesanctioneerd dienen te worden.
Het gaat om de reactie van de staat op kleine wetsovertredingen zoals bijvoorbeeld het weigeren van de volkstelling of het niet gevolg geven aan een sommatie direkt een einde te maken aan een vreedzame bezetting van een overheidsgebouw, akties van burgerlijke ongehoorzaamheid.
De Partij van de Arbeid heeft enige tijd geleden hierover een discussiestuk geschreven waarin niet eens een keuze wordt gemaakt voor het toleren van burgerlijke ongehoorzaamheid doch slecht een aantal vragen aan de orde worden gesteld. De reactie van rechts hierop was onverbiddelijk: burgerlijke ongehoorzaamheid is ten enen male ontoelaatbaar. Ook de P.v.d.A partijtop kwam de dicussie hoogst ongelegen. Waarschijnlijk herinnerde Den Uyl zich weer zijn uitspraken die hij deed in 1969, toen hij de Maagdenhuisbezetting een aktie noemde die het fascisme in de kaart speelde Merkwaardig toch, nu er echt sprake is van fascistische dreiging hoor je hem er niet over.
Hupocriet is het onverzoenlijke stand punt van de autoriteiten, inclusief de sociaal-democratie, tav. 'ongehoorzaamheid' van links, wel.
Voor de eigen-richting van rechts worden veel ruimere marges toegelaten De burgerwachten bijvoorbeeld ontmoeten een begripvol onthaal.
Nog schijheiliger wordt de opstelling van het politioneel en justitiëel apparaat indien je bekijkt hoe het reageert op de zware criminaliteit die binnen haar eigen gelederen wordt gepleegd. Criminaliteit waarbij akties van burgerlijke ongehoorzaamheid in het niet vallen.

Het Nederlandse politiecorps blijkt niet zo onkreukbaar te zijn als zijn reputatie doet vermoeden. Er wordt niet alleen gestolen bij het leven, ook blijkt men het met de geweldsinstructie niet zo nauw te nemen.
De cruciale vraag in deze kwestie is: in hoeverre wordt van hogerhand straffeloosheid gegarandeerd van het lagere kader, dat over de schreef gaat.
Wat de vermogenscriminaliteit betreft ligt de zaak duidelijk. Indien het lagere kader zich bewijsbaar aan andermans goed vergrijpt, volgt er een sanctie, bijvoorbeeld ontslag.
Mishandeling, zware mishandeling, poging tot doodslag echter, alles strafbaar gesteld in de artikelen 300, 302, 287 jo. 45 Sr. zijn misdrijven waarvoor een politieman zelden of nooit wordt vervolgd. In zijn algemeenheid is het zo dat nog nooit een politieman optredend als M.E.-er, als stille of als knuppelende platte pet wegens geweldsmisbruik is vervolgd in relsituaties.
Sinds 1975, bij de ontruiming van de Nieuwmarktbuurt, is de M.E. lukraak ingezet om het verzet van de bevolking te onderdrukken. Tegen het optreden van de M.E. in de Nieuwmarktbuurt werden 160 klachten ingediend.
Wie toen nog dacht dat het recht boven de partijen stond, zou voorgoed van deze illusie genezen moeten zijn.

De stenengooiers kregen vaak drie maanden onvoorwaardelijke gevangenisstraf, de mishandelde burgers kregen na twee jaar te horen dat hun klachten waren geseponeerd.
De toenmalige hoofdcommissaris van politie Th. Sanders verklaarde onomwonden tegenover Vrij Nederland (12-2-1977): "geen Amsterdamse diender zal bloeden voor de aktie in de Nieuw markt".

Een enkele keer is er onderzoek ingesteld door de Rijksrecherche (= rijks politieambtenaren die op last van de Procureur-generaal bij het gerechtshof een onderzoek instellen naar het wangedrag van politieagenten). Het gewenste resultaat, namelijk een gerechtelijk vooronderzoek, dagvaarding voor de rechtbank, laat staan een veroordeling inclusief celstraf heeft het nimmer opgeleverd. Toch is daarvoor vele malen aanleiding geweest, getuige enkele passages uit het klachtenboek 'Geen Noodzaak', 1982. ....ze (de M.E.) sloten ons in en begonnen te rammen, slaan en trappen zonder een waarschuwing te geven. Ze riepen "doorslaan, doorslaan", hoewel ik riep dat ik er niets mee te maken had..... ...ze gingen op mijn hand trappen, "ga op die hand staan".riepen ze. Hierbij zijn al mijn pezen gescheurd en mijn botten in mijn hand gebroken. Van mijn hand is weinig over, al mijn knokkels zijn weg.... ...tijdens de rit moest ik afwisselend zitten, staan en liggen. Verder hoorde ik dat ze triomfantelijk vertelden, dat ze iemand z'n been verbrijzeld hadden

Het verschil tussen Nederland en El Salvador is vaak niet zo groot als men wel denkt. In Nederland mag de klacht nog zonder censuur openbaar worden gemaakt. Voor de betrokken criminelen in het blauwe pak heft het nooit gevolgen. Je kunt dat niet alleen de politiemensen verwijten, maar ook, en zelfs veel eerder de gezagsdragers. Zij, de burgemeester, officier van Justitie, rechter bepalen de marges waarbinnen het politieapparaat mag optreden, en die marges zijn heel ruim: mishandel naar harte lust, doch schiet voorlopig nog niet! In de openbaarheid vergoeilijken de autoriteiten hun lakse houding tav. de blauwe criminelen met argumenten als: "ze hebben zoveel spanningen te verwerken, ze staan onder grote druk, die krakers zijn ook geen lieverdjes".
Dat de M.E. met de wapenstok hardhandig de straat schoonveegt is niet onwettig. De geweldsinstructie van de politie staat zulks zelfs uitdrukkelijk toe. Doch daar gaat het niet om, het gaat om de vraag, wordt een politieman, M.E.-er of stille straffeloosheid van hoger hand gegarandeeerd, indien hij weerloze demonstranten slaat, trapt en knevelt. Het antwoord is: JA!

Een enkele keer dat en politieman werd vervolgd betrof incidenten op straat of in woningen waarbij onschuldige zwaargewonden of doden vielen als gevolg van optreden van overspannen of rancuneuze agenten.
Dit waren nooit relsituaties, waarin de politie te maken had met georganiseerd verzet. In laatst genoemde situaties treed de staat slechts op met een doel: de kop indrukken van het verzet. Als het voorlopig nog kan zonder schieten, dan is dat best. Niet martelen en niet schieten is echter geen principiële keuze van de Nederlandse democratie. Indien Het is slechts een terughoudendheid in reactie op het verzet, omdat de belangen van de staat en de heersende klasse minder bedreigd worden dan in andere landen. Indien echter in Nederland het verzet van de bevolking grotere vormen aanneemt en daadwerkelijk vitale delen van de economie gaat aantasten (een waterdichte blokkade van alle vervoer naar Rotterdam en Den Haag, ik stel maar iets voor) dan zullen de marges voor onwettig optreden van het geweldsapparaat nog ruimer gesteld worden dan nu reeds het geval is. Dan mag er ook een dode vallen of een nageltje worden uitgetrokken op het politieburo, zonder dat dit repercussies heeft voor de daders.

HENK KERSTING

J PEN: 'STAPPEN VOORWAARTS'

Tijdens de 60-er jaren komt en met provo en het studentenverzet een beweging op gang die haar onvrede met allerlei dingen op straat uit. Eisen worden op tafel gelegd, de buitenwereld wordt gedwongen positie te kiezen.
Ook binnen het strafrecht komt een diskussie op gang. Uit Amerika komt het begrip 'civil disobedience' overwaaien. Prof. Schuyt beschrijft in een proefschrift een 10-tal kriteria waaraan een verzetsdaad moet voldoen om burgerlijke ongehoorzaam genoemd te kunnen worden. In essentie komen deze kriteria neer op:
- *het protest gaat in tegen de wet is dus strafbaar;*
- *het protest geschiedt openlijk;*
- *de aktievist/e is bereid de strafrechtelijke gevolgen te dragen.*

De laatste twee punten geven het onderscheid aan met gewone kriminaliteit, want een dief wil helemaal niet gepakt worden en ook zijn straf niet dragen.
Toen, in de jaren zestig, was het invoeren van het begrip misschien een zinvolle manier om een ordening te scheppen in de chaos van maatschappelijke gebeurtenissen. Voor de rechter gaf het gebruik van het begrip b.o. de mogelijk om aan te geven: deze persoon moet wel straf krijgen, maar is in wezen geen slechterik. Dat is mooi.
Wat is er echter gebeurd?
Het begrip 'burgerlijke ongehoorzaamheid' is een eigen leven gaan leiden. Een burgerlijk ongehoorzame is nu iemand die het leuk vindt om straf te krijgen. Het wordt hem/haar zelfs kwalijk genomen als hij/zij probeert aan de opgelegde straf te ontkomen. Dat is natuurlijk krankzinnig. Een totaalweigeraar wil helemaal geen jaar in de bak zitten.

Door de vredesbeweging werd het begrip ook overgenomen. Dat is mede te verklaren uit het feit dat grote groepen het moeilijk vinden iets tegen de wet te (moeten) ondernemen. Onze christelijke moraal verbiedt dat. En steeds zoeken we naar rechtvaardigingen voor ons handelen. Met burgerlijke ongehoorzaamheid ben je wel een beetje slecht, maar omdat je je straf wilt dragen, ook weer een beetje goed.
Dat is volgens mij een verkeerde ontwikkeling.
Het gaat er helemaal niet om of je in de ogen van de rechterlijke macht wel 'netjes' ongehoorzaam bent. In verzet, tegen bijvoorbeeld de raketten, moet je je niet laten leiden door wat andere mensen vinden, omdat die nu toevallig de meeste macht hebben.
Neem je het etiket burgerlijke ongehoorzaamheid over, dan laat je je in een hoek drukken waar je niet thuishoort.

'Burgerlijke ongehoorzaamheid' is een term die je moet zien in het licht van een tijd waarin een klein groepje 'langharigen' zich verzette tegen de meerderheid van de 'stropdasdragende' burgers. Zolang dat groepje klein bleef, kreeg het alle vrijheid om te doen wat het wilde. Allemaal vrij onschuldig.

De situatie waarin we nu leven is heel anders.
Er is een Brede Maatschappelijke Diskussie geweest, waarin de meerderheid van het Nederlandse volk zich heeft uitgesproken tegen kerncentrales, en de regering maakt toch plannen voor nieuwe.

De meerderheid spreekt zich uit tegen de kruisraketten en ze komen er toch. We bevinden ons in een uiterst kritiese situatie die je zeer zeker niet kunt bagataliseren.
Kortom, het is belachelijk om na te blijven denken over ongehoorzaamheid, indien je je verzet tegen zo'n beleid. De regering levert slecht werk af en dat moeten ze voelen ook.
Belangrijk is dat er een diskussie volgt over de strategie en taktieken. Wat we willen is wel duidelijk, maar hoe bereiken we dat? Gaan we op de weg zitten of blazen we eenvoudig de boel op? Hoever gaat de vredesbeweging om die raketten tegen te houden?
Deze diskussie heeft ook te maken met het speerpunt, de anti-kruisrakettenstrijd. Ik vind het niet slecht om een speerpunt te kiezen, als het maar duidelijk is dat dat zo is.
De vredesbeweging heeft een verdergaand doel; het moet een positieve beweging zijn, geen reaktiebeweging.
Dat die raketten nu geplaatst dreigen te worden, betekent dat de beweging die 'even meeneemt' in haar akties. Uit takties oogpunt kan het goed zijn een ander speerpunt te kiezen, eenvoudig omdat je mensen niet zo lang op de been houdt op een en het zelfde onderwerp. Als beweging moet je ervoor waken dat je niet steeds maar "nee" krijgt als antwoord op je eisen. Je moet proberen een strategie van kleine stapjes op te bouwen waarin zo nu en dan een resultaat behaald wordt. In de rechtspraak zitten scheuren, die moet je proberen groter temaken. Het zijn aangrijpingspunten voor verdergaande eisen.
Maak in ieder geval snel een keuze voor je strategie want de regering zit zich alleen maar in de handen te wrijven bij alle diskussies en is allang blij dat er nog steeds niets gebeurd!

vervolg evaluatie

Tegen dit bedrog, waarachter ekonomiese, politieke en militaire belangen schuilen, zal de vredesbeweging duidelijk stelling moeten nemen. Een werkelijk antwoord hierop is, dat zij anti-militaristies moet zijn. Anti-militaristiese strijd richt zich tegen het hele ekonomiese en politieke systeem waar het militarisme een gevolg van is.
De vredesstrijd heeft het falen van de parlementaire demokratie herhaaldelijk en duidelijk aan de kaak gesteld. Het is niet alleen voldoende om van het parlement te eisen om de kruisraketten tegen te houden en vervolgens het toe te staan op dezelfde wijze verder te gaan met de bewapeningswedloop.
Het falen van de parlementaire demokratie is het gevolg van centralisties denken en handelen. Dit vinden we ook terug in allerlei andere instellingen van de maatschappij (internationale instellingen zoals de NAVO en de EEG, politieke partijen, het bedrijfsleven, vakbeweging en in meer of mindere mate ook in de vredesbeweging).Binnen het centralisme wordt men wel gehoord, maar heeft men geen medezeggenschap (een voorbeeld is de Brede Maatschappelijke Diskussie).
De macht van regeerders en bestuurders is afgeleid van machtsstrukturen. Terwille van het deelhebben aan die macht blokkeren zij de medezeggenschap waar de basis om vraagt. Dit moet niet als een soort komplot gezien worden, maar als een mechanisme. De bestrijding van dat mechanisme is eigenlijk een emancipatie-strijd en kan alleen vanaf de basis gevoerd worden, vanuit het besef dat die vredesbeweging, vakbeweging of politieke partij van de basis zelf is (en niet van de leiders).
Dit houdt ook in dat de vredesstrijd zich moet richten op de ekonomiese belangen achter de bewapeningswedloop die in feite beslissend zijn voor de produktie van (kern)wapens.
Vredestrijd is niet alleen gericht tegen de (kern)bewapening, maar is tevens een strijd voor rechtvaardige sociaal-ekonomiese verhoudingen.
Alleen dan worden wapens overbodig.

Welke strategieën en middelen staan ons ter beschikking in de strijd tegen de 3 bondgenoten: kapitalisme, militarisme en centralisme?

De vredesstrijd moet zich richten op een zo breed mogelijke aanhang die vanaf de basis is opgebouwd.
De vredesstrijd dient een buitenparlementaire aktie te blijven. Politici (politieke partijen) mogen er op die uitdrukkelijke voorwaarde wel aan deelnemen, maar mogen de aktie niet voor hun politiek gebruiken. De vredesbeweging mag dat laatste ook nooit toelaten.
De middelen dienen te zijn afgestemd op het beoogde doel en de plaatselijke omstandigheden. Er dient een opbouw in de volgorde van die middelen te zijn, zodat er een drukverhogend effek vanuit gaat. De strategieën en middelen moeten niet alleen op of tegen de regering en het parlement gericht zijn, maar tegen alle instellingen of personen die belang bij de bewapening hebben of die deze bewust steunen. De enige beperking die wordt gesteld is geweldloosheid, omdat geweld juist dient te worden bestreden. Omdat alle legale middelen onderhand zijn benut zonder dat dit tot de gewenste resultaten heeft geleid, is de tijd voor het gebruik van niet-legale middelen zeer dichtbij gekomen. Ook bij de toepassing van niet-legale middelen dient een opbouw in sterkte (zwaarte) in acht te worden genomen. Dit kan bv. door in een proces van burgerlijke ongehoorzaamheid in de eerste fase het middel van non-koöperatie en pas in de tweede fase het middel van interventie (tussenkomst, dwz. trachten de uitvoering van een besluit te verhinderen, bv. een blokkade) te gebruiken. Hierdoor is het wellicht ook beter mogelijk om het taboe op burgerlijke ongehoorzaamheid tedoorbreken. Omdat de middelen op het doel en de omstandigheden moeten worden afgestemd, zal deze fasering niet altijd mogelijk zijn.
Tenslotte het probleem van de kriminalisering. Is dat een reden om aktie van burgerlijke ongehoorzaamheid achterwege te laten? In de strijd tegen de kernbewapening kan dat nooit een doorslaggevende reden zijn. Uit ekonomiese belangen worden er nukleaire oorlogsvoorbereidingen getroffen. Wie hieraan meewerkt zou schuldig kunnen worden bevonden aan 'die Endlösung der Menschenfrage'. Er zal echter niemand meer zijn om dat 'schuldig' te kunnen uitspreken. Wie kriminaliseert hier eigenlijk wie...?

Johan Berris

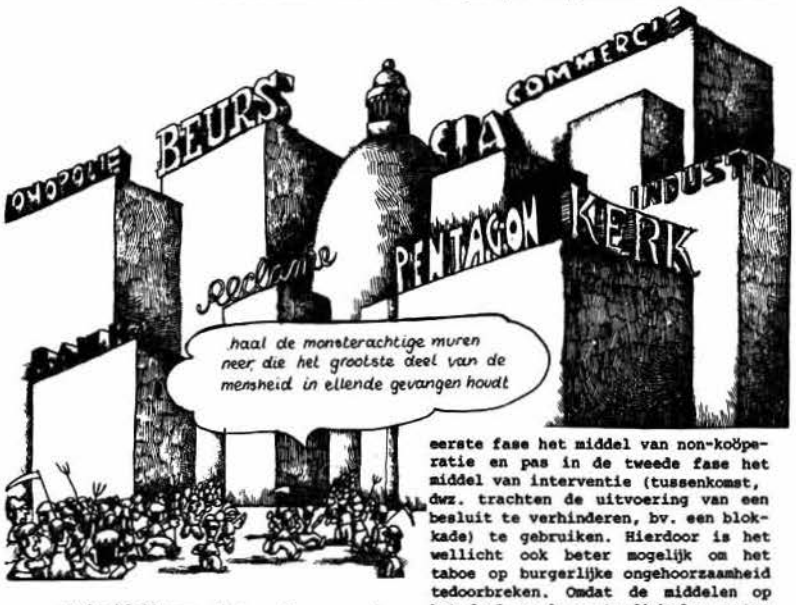

Naam: .....

Adres: .....

Postkode: .... .. Plaats: .....

bestelt ... ex. van de Bonk-konferentiemap.

Zij/hij komt met ... personen op de konferentie op 19 januari '85 in de Horst te Driebergen.

Zij/hij heeft *f* ..... (minimaal *f*3,- per map) overgemaakt op giro 5327335 t.n.v. Bonk te Amsterdam, o.v.v. konferentiemap(pen).

VREDESSTRIJD VRIJHEIDSSTRIJD

Regelmatig vertrekt er een Nederlands fregat uit Den Helder naar de Caraïben. Op de Antillen is permanent een fregat gestationeerd. Ook zijn er twee F-27 verkenningsvliegtuigen, waarvan er één voortdurend in de lucht is, een bevoorradingsschip, 600 mariniers en een radarpost. Officieel heet dit de bescherming van de Nederlandse Overzeese gebiedsdelen , in de praktijk oefenen ze geregeld met de Verenigde Staten en andere bondgenoten, zoals Engeland.
Jaarlijks worden grote militaire oefeningen gehouden in het Caraïbies gebied. Bij voorbeeld: van 1 augustus tot oktober '81 vond de oefening 'Ocean Venture' plaats, de grootste oefening sinds de Tweede Wereldoorlog. Eén onderdeel daarvan was de oefening 'Amber', uitgevoerd door de VS, een eksakte voorproef van de inval op Grenada twee jaar later.
Deze militaire aanwezigheid en oefeningen dienen om belangrijke aan- en doorvoerroutes veilig te stellen: naar de Atlantiese Oceaan en de doorvoer naar het Panama-kanaal. Ze dienen de huidige machtsverhoudingen in de wereld waarbinnen multinationals hun winsten maken dankzij goedkope grondstoffen en arbeidskrachten, wat leidt tot onderdrukking en armoe van de bevolking van de Latijns-Amerikaanse landen.
Het verzet wat daartegen gevoerd wordt, de vrijheidsstrijd, heeft tot doel het opbouwen van een rechtvaardige samenleving, waarin de basisbehoeften van de bevolking centraal staan. Het grootste struikelblok om dit te realiseren is de inmenging van de VS op ekonomies en militair gebied.
Zolang landen als Nederland het buitenlands beleid van de VS blijven steunen, zal het heel moeilijk zijn voor het verzet om deze VS-inmenging terug te dringen.

Als je wel mee wilt doen, maar op deze avond niet kunt, schrijf dan even naar bovenstaand adres, tav LAC-vredesgroep, of bel 020-314078 (Jannie). Meer informatie over de militaire oefeningen in het Caraïbies gebied is te verkrijgen op de konferensie, evenals een uitgebreid stencil over de West-Europese wapeneksport naar Latijns-Amerika.

Wat heeft dit met kruisraketten te maken?

Tot het eind van de jaren '60 hadden de VS een nukleair overwicht op de Sovjet-Unie, de nukleaire garansie voor het veilig stellen van de Amerikaanse belangen in de wereld. Omstreeks 1970 had de Sovjet-Unie nukleaire pariteit bereikt, en daardoor werd het risiko om met kernwapens te dreigen voor de VS groter. Daarom werd er eind jaren '70 in de VS een nieuwe intervensiemacht opgebouwd, de Rapid Deployment Forces, met bases die het in staat stellen overal in de wereld op korte termijn te interveniëren. Om de machtsdroom kompleet te maken wordt ook de kernbewapening vernieuwd, met o.a. kruisraketten en N-bom die het mogerlijk zouden maken een 'beperkte' nukleaire oorlog te voeren. De 572 kruisraketten in West-Europa vormen daar een klein onderdeel van. Buiten de NAVO krijgen de VS nog de beschikking over minstens 4000 kruisraketten, die de hele wereld bestrijken. Het gevaar van een 'beperkte kernoorlog' is hiermee veel groter geworden.
Tussen 1945 en 1978 waren er 167 gewapende konflikten, waarvan er 150 in de Derde Wereld werden uitgevochten. Ook de lasten van de defensieuitgaven drukken het zwaarst op de Derde Wereld, waar de mensen lijden aan honger en onderontwikkeling.
Net zo min als 'onze' 48 kruisraketten onze veiligheid dienen, dienen die 4000 andere raketten evenmin de belangen van de mensen in de Derde Wereld.
Alleen de Amerikaanse, imperialistiese belangen zijn op deze wijze gediend.
Voor ons in West-Europa is het van levensbelang dat we ons verzetten tegen de kruisraketten en het hele militaire systeem. Want de NAVO-wapens, de konvensionele en de nukleaire, vervullen ook de taak om ons in het gareel te houden.
Wat wij willen is: strijd voeren tegen het militarisme, dat verder reikt dan de Europese grenzen en zich ook in de Derde Wereld bevindt. Daarom willen we op zo'n manier strijd voeren, dat daarin zowel onze eigen situatie in 't Westen, als ook onze verbondenheid en solidariteit met de mensen in de Derde Wereld tot uitdrukking wordt gebracht.

Ter ondersteuning van dit verzet is het nodig dat er in Nederland protestaksies gevoerd worden tegen het uitvaren van Nederlandse fregatten om een stukje van het Nederlandse aandeel in de militaire overheersing van Latijns-Amerika aan de kaak te stellen.
In plaats van deelname aan militair machtsvertoon zou de Nederlandse staat een vredesbeleid moeten voeren, dus afzien van deelname aan oefeningen met de VS en de bevrijdingsstrijd ekonomies en politiek ondersteunen.
Op de avond van de BONK-konferensie op 19 januari hopen we hier verder op in te gaan.

We hopen dat veel mensen en groepen het belang van genoemde aksie inzien en mee willen doen met plannen maken en organiseren.
De eerste vergadering is op 30 januari a.s. op het Latijns-Amerika Centrum, Nieuwe Herengracht 29 in Amsterdam.

Latijns-Amerika Centrum - Vredesgroep

Een tijdje geleden hebben wij besloten op te houden een basisgroep te zijn. Dat wil niet zeggen dat onze groep is opgehouden te bestaan, maar dat we gaan zoeken naar onze eigen manier van werken. Dat betekent onder andere dat we niet meer vanzelfsprekend naar stedelijke en landelijke overleggen gaan, en dat we geen grote landelijke akties meer helpen organiseren. Het funktioneren van de basisgroepenbeweging zit ons al een tijdje niet zo lekker.
Een basisgroep zien wij als een kleine groep gelijkgestemde mensen, die een autonome, dus een onafhankelijke eenheid vormen. Een groep waarin genoeg kreativiteit zit om zelf akties te bedenken, genoeg enthousiasme om zelf axies uit te voeren en genoeg flexibiliteit om snel te reageren op aktuele situaties.
Verzet heeft dus als startpunt de groep. In principe worden van daaruit axies bedacht en uitgevoerd. In speciale gevallen kun je ervoor kiezen met meerdere groepen te werken aan grotere axies.
Ideaal gezien zou de beweging moeten bestaan uit een groot aantal groepen die allemaal apart hun eigen bezigheden hebben en een overleg bijeen roepen rond een konkreet plan. Om je theorievorming en diskussies (inhoudelijk) meer plaats te laten vinden in je eigen groep, en niet uitsluitend tussen vertegenwoordigersters van verschillende groepen, zouden we meer gebruik kunnen maken van onze eigen media.
Basisgroepen zouden niet alleen met axies bezig moeten zijn, maar een belangrijke funktie van een groep is dat je met mensen die je kent en vertrouwt kunt werken aan je eigen theorie-vorming, dat je door te praten over jouw toekomstperspektief, je tussengelegen doelen en daarbij je middelen, je inzicht verbreedt over datgene waartegen je vecht.
Het is goed je op een onderwerp te richten dat jou het meeste bezighoudt, bijvoorbeeld kraken, antimilitarisme, vrouwenstrijd. Daarnaast is het belangrijk dat je grote verbanden ziet, en dat je bijvoorbeeld als kraker ook het antimilitarisme steunt. Produktiewijze, organisatievorm, de instituties, de aangeleerde manier van denken, de vele autoritaire en hiërarchische tendenzen in onze samenleving, zijn wortels waar kernenergie, milieuvervuiling, woningnood, bewapening, uitwassen van zijn.
In principe werk je allemaal tegen die wortels, maar tegen verschillende uitwassen ervan. We moeten oog hebben voor elkaars strijd, en die zien als een bont geschakeerde eenheid. Naast het vechten tegen onderdrukking in een maatschappij zijn we ons bewust van de invloed die de maatschappelijke opvoeding inmiddels op ons heeft gehad (en heeft). De manier waarop we hebben leren denken, hebben leren omgaan met anderen, hebben leren praten, past in ons huidige systeem.
We geloven niet dat wanneer je het systeem verandert, de rest (wijzelf dus) vanzelf wel komt. We moeten net zo goed aan onszelf werken, we moeten onszelf opnieuw opvoeden, zonder wetenschappers, maar met elkaar. We moeten onze omstandigheden (wonen, werken) zo kreëren dat dat mogelijk is. Dit is een onmisbaar deel van de beweging naar een andere maatschappij,de andere kant van het proces, de opbouwende.

Basisgroepen hebben niet meer de rol die ze zouden moeten hebben, namelijk voor wie erin zit die van uitgangspunt om plannen te maken, en die van nadenken over je doelen en je middelen daartoe. In de praktijk wordt er juist precies andersom gewerkt.Duidelijk wordt dit als je bijvoorbeeld kijkt naar de werking van het Amsterdams stedelijk overleg. Dit is de plaats geworden waar plannen van de grond moeten komen, en niet meer de basisgroepen. De meeste groepen lijken in ieder geval niet aktief in het bedenken van plannen of het doen van uitzoekwerk. Gevolg is dat er op het stedelijk gedacht wordt over axie-objekten, en dat daar groepjes gevormd worden die iets gaan voorbereiden of uitzoeken. Zulke initiatieven horen volgens ons juist in de basisgroepen thuis. Bij het gebruik van het landelijk overleg zit er ook iets scheef. Het wordt voornamelijk gebruikt om kant en klare axieplannen te presenteren. Op zich is dat niet zo'n probleem, ware het niet dat een landelijk altijd vanuit Amsterdam bij elkaar wordt geroepen, waar een klein groepje mensen axies uitdenken en voorbereiden. Die voorbereidingsgroepjes veranderen niet zo gek veel van samenstelling. Zo ontstaat er een soort hiërarchisch systeem, waarbij steeds weer dezelfde mensen op de voorgrond treden. Een nogal stereotiep onderscheid tussen aktieven en niet-aktieven.
Bij het uitdenken van axies wordt nogal automatisch gedacht aan een axie met zoveel mogelijk mensen. Voor basisgroepenaxies op landelijk nivo betekent dat zo'n beetje tussen de 80 en 220 mensen. Met die hoeveelheid zit je bijna onherroepelijk vast aan een bepaald soort axies. Mogelijkheden voor hèlemaal nieuwe dingen zijn niet zo groot. Dat terwijl het zo belangrijk is elke keer weer vernieuwend te zijn. Vernieuwing staat gelijk met onverwachtheid, met frisheid en misschien met effektiviteit. Op dit moment lijkt de basisgroepenbeweging ingedut, er komen nog nauwelijks kreatieve ideeën uit. Een ander probleem ontstaat met het nemen van besluiten over de vorm van een bepaalde axie. Omdat je met zoveel mensen bent, en daarbij zoveel mogelijk naar konsnsus streeft, betekent het in de praktijk dat je veel te vaak konsessies moet doen aan je eigen axie-ideeën. Iedereen is nodig bij de uitvoering van een axie, dus kun je je het niet permiteren dat er mensen niet meedoen omdat ze het axieplan niet zien zitten. Zo kom je uiteindelijk niet verder dan het kiezen voor een blokkade of een bezetting. Andere axievormen zijn dan niet haalbaar. Daarbij blijkt het ook nog eens zo te zijn, dat geheimhouding van axies waarbij het om zoveel mogelijk mensen gaat, een bijna ondoenlijke zaak is. Met alle frustraties vandien.
De manier waarop de Amsterdamse basisgroepen draaien op dit moment is bepaald geen waarborg voor kreatief en flexibel verzet.
De meeste van deze kritiekpunten gaan op de een of andere manier ook op voor onze eigen groep. Per slot van rekening is basisgroep Pipo bij de voorbereiding van de meeste landelijk basisgroepenaxies betrokken geweest.We realiseren ons dat daarom de ontwikkeling die we hierboven aangeven ook aan onszelf te wijten is. Onde invloed van onze ervaringen in het voorbereiden van grote axies, is er bij iedereen die deel uitmaakt van onze groep, een bepaalde ontwikkeling in het denken op gang gekomen. Dit werd het duidelijkst na de blokkades op 1, 2, en 3 juni. Zoals de meesten wel weten hebben wij ons in het voorjaar gestort op de voorbereding van de Woensdrechtblokkades. Dit betekende een enorme impuls voor de basisgroep. We zagen elkaar veel, moesten er hard tegenaan en moesten veel vergaderen. Maar we hebben ook veel kritiek te verduren gekregen in die tijd. Het bleek moeilijk om met een kleine aktieve groep een groot aantal mensen op de been te krijgen, wat noodzakelijk is voor een grote landelijke aktie. Omdat er zoveel mensen nodig waren, betekende dit : konsessies doen aan onze oorspronkelijke axieideeën. In de loop van de voorbereidingstijd was de axie die gevoerd zou gaan worden al lang niet meer onze axie. Het oorspronkelijke idee achter de axie was om bestaande groepen te aktiveren en de gelegenheid te geven om nieuwe groepen op te zetten. Het was naief van ons te denken dat er bij een dergelijke groots opgezette axie ruimte blijft voor ieders motivatie en axiemanieren. De praktijk leert dat een grote landelijke axie niet ongestruktureerd kan. Toen kwam de bewuste driedaagse zelf. De drie tenten kampen met die enorme hoeveelheid tenten en mensen draaiden op een veel te kleine groep aktieven. De meesten van onze (toen nog) basisgroep hebben tijdens de blokkades ook in de persgroep gezeten. In die aktiviteit liepen we er weer eens uitgebreid tegenaan hoe frustrerend het is te proberen een publicitaire axie op een normale manier in de pers te krijgen.

Na de axie waren we uitgeteld van de enorme inspanning die we enige maanden geleverd hadden. Deze hele gang van zaken heeft het denken binnen onze groep over landelijke publicitaire axies, en over samenwerking binnen de basisgroepenbeweging, wel een beslissende wending gegeven.
Zo'n beetje de helft van onze groep trok er al vrij snel haar konklusies uit, namelijk niet meer meewerken aan grote landelijke axies in basisgroepenverband, omdat je daarmee teveel in moet leveren van je eigen axieideeën. De andere helft moest nog één keer haar vingers branden aan de voorbereidingen van de UF6 axie.
Binnen onze eigen groep kwam er zo een onderscheid te liggen tussen mensen die(nog) wel landelijk aktief waren en mensen die dat niet meer waren. Dit gaf al gauw bepaalde problemen. Zo werd het bijvoorbeeld steeds moeilijker om plannen uit te denken waar de hele groep achter stond. Over kreativitiet en flexibiliteit gesproken, daar kwam niet veel meer van terecht. De jongste poging tot de UF6 axie was, om maar eens een cliché te gebruiken de druppel die de emmer deed overlopen.
Een gedeelte van onze groep was zoals gezegd aktief in de voorbereidingen hiervan. Ook hier was een hele kleine groep dezelfde mensen uiteindelijk verantwoordelijk voor een axie waar nog een heleboel anderen aan mee moeten doen.

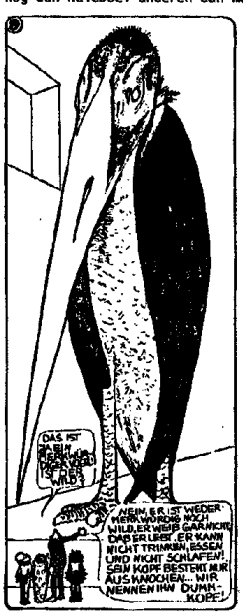

Ideeën die bij onze groep (maar ook bij anderen) leefden,die van het "prikplan" zeg maar, konden uiteindelijk niet op voldoende steun rekenen in het landelijk, en werden dus onuitvoerbaar. Daarbij kwam dat degenen uit onze groep die niet aktief waren in de voorbereiding het uiteindelijke axieplan niet zagen zitten, en daaruit de konsekwntie trokken dat ze niet aan de axie mee wilden doen. Dit leidde tot de nodige wrijving onderling.
Toen puntje bij paaltje kwam ging de hele axie niet door. Uitgelekt. Geheimhouding bleek, na verscheidenen eerdere ervaringen, voor axies op dit nivo ondoenlijk. Zoiets is, vooral als je maanden aan de voorbereiding hebt gewerkt, bijzonder frustrerend.

Dit verhaal maakt misschien wel duidelijk dat de manier waarop we met onze groep in het afgelopen jaar gewerkt hebben, leidt tot onze opstelling nu. Naar ons idee wordt het hoog tijd om terug te gaan naar onze uitgangsideeën over het funktioneren van (basis)groepen. Daarom gaan we nu eerst weer eens met onze eigen groep aan de slag. Ook bij ons wil niet iedereen evenveel tijd steken in het werken aan axies en dergelijke. Maar wat we allemaal wel willen is het op een kreatieve manier uitwerken van ons verzet, waarbij we zelf de middelen willen bepalen. Verzet, niet alleen tegen kerngeweld en militarisme, maar tegen een maatschappelijke orde, die zich alleen staande kan houden met onderdrukking, bewapening en vervuiling.
We stappen niet meer automatisch naar het basisgroepenstedelijk. Bij uitvoering willen we zelf mensen die we zien zitten erbij betrekken. We willen ons niet isoleren, dat betekent dus wel kontakt houden met andere groepen. Maar hoe dat precies moet, daar zijn we nog niet uit. Pipo is finito, maar de mensen die er deel van uit maken nog lang niet.

Om onze aktiviteiten te kunnen plaatsen is het noodzakelijk de externe aanleiding tot ons verzet, de politieke situatie in de peiling te houden. Nu ziet de politieke situatie er op dit moment bepaald niet rooskleurig uit. Er worden steeds meer a-sociale regeringsbeslissinen genomen, aktiegroepen worden door steeds verfijndere wordende repressie in de verdrukking gebracht, en de interesse bij grote delen van de bevolking is minimaal. Ook de basisgroepen hebben last van een dergelijk sociaal en politiek klimaat. We hoeven er geen doekjes om te winden dat de situatie bij de basisgroepen er bepaald niet florissant voorstaat.Sinds Dodewaard is het aantal basisgroepen schrikbarend gedaald, en daar waar basisgroepen nog wel bestaan is een steeds kleiner wordend aantal mensen aktief in het voorbereiden van axies.Het is wel vervelend, maar je doet er beter aan het te erkennen, en van daar uit te zoeken naar een alternatief, dan dat je de zaak voor de gek zit te houden, en doet alsof je een krachtige sociale beweging bent. Dat laatste zit eigenlijk nog steeds ingebakken in de axievorm die gekozen worden. Op het gebied van de antikernenergiestrijd bijvoorbeeld, zijn de jaren dat je met duizenden voor de poorten van Dodewaard zat voorbij. Op dit moment zit het er niet gauw in dat je weer een keer zoveel mensen mobiliseert voor zoiets dergelijks. Het zoeken naar verbreding in kwantitatief opzicht lijkt ons op dit moment bepaald niet voldoende. Meer dan 2/3 van de Nederlandse bevolking is tegen uitbreiding van kernenergie, en meer dan de helft voor sluiting van de bestaande centrales. En toch gaat alles gewoon door : Dodewaard en Borssele blijven draaien, aan Kalkar wordt doorgebouwd, UF6 transporten blijven rijden en de UCN wordt uitgebreid. Daar bovenop komt het voornemen van de regering om er nog een paar duizend megawatt kernenergie tegenaan te gooien.
We willen hier bepaald niet mee zeggen dat het geen zin heeft axie te voeren. We willen er wel mee zeggen dat het eens tijd wordt onze eigen aktiviteiten onder de loep te nemen. In de loop der jaren zijn er ettelijke axies gevoerd. Eigenlijk verbinden we vrij weinig konklusies aan datgene wat we uit onze axies kunnen leren. Hebben ze wel het effekt gehad dat we voor ogen hadden ? Hebben we wel de juiste vormen gekozen om datgene wat we duidelijk wilden maken ook werkelijk over te brengen ? Maar ook : konden we onszelf vinden in de axievormen die we gebruikt hebben ? Allemaal vragen waar we alleen onze eigen konklusies uit kunnen trekken.Voor ons wordt het tijd om axies van een andere aard té gaan voeren. Niet alleen blokkades, dan wel bezettingen met zo veel mogelijk mensen, maar juist ook met kleine groepjes verdergaande axies opzetten.

We kunnen er van uit gaan dat we met een relatief klein aantal mensen zijn, met beperkte middelen, die strijden voor bepaalde idealen. Onze tegenstander is in dit geval de overheid, de kernenergielobby, het militair-industrieel komplex. Die hebben meer poen, dus meer mogelijkheden, dus meer macht. Kortom, die zijn uiteindelijk veel sterker dan wij. Dan is het niet slim om het aan te laten komen op het uitvechten van prestigeslagen.We zullen ze verliezen omdat we beschikken over minder middelen. We kunnen wel hun zwakke plekken opzoeken, want het staatsapparaat is bijzonder log.
Bovendien zijn ze bang hun gezicht te verliezen als zijnde 'demokraties', of als zijnde deskundig, of als zijnde noodzakelijk voor de bescherming van ons en het land.
We vinden het daarom geen goed idee om ons te blijven bezighouden met de UF6 transporten op de manier waarop we dat al meer dan twee jaar aan het doen zijn. De verrassing is er uit, ze weten waar we mee bezig zijn en ze weten ons te bestrijden. In Dodewaard heeft de antikernenergie-beweging destijds een flinke deuk opgelopen. Het lijkt ons niet juist om hier een prestigestrijd te leveren met de overheid of met al dan niet fascistoïde buurtbewonerssters.
Moraal van het verhaal : durf het aan om je op plaatsen en manieren te laten zien die ze niet van je kennen,- en die je zelf ook nog niet kent. Duik op waar en op het moment dat je zelf kiest. Zet ze voor gek, dwing ze hun ware gezicht te laten zien, en trek je weer terug op een moment dat je zelf bepaalt.

Amsterdam, november '84

Annette, Chris,
Jon, Loeke.

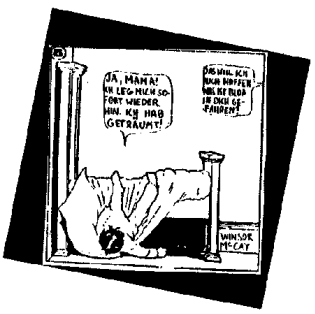

DE ZAAK TRITIUM

inleiding

In AFVAL 23 -p. 10 en 11 heeft K.G. Paulus de -onvermijdelijke- lozingen van radioaktief Tritium aan de orde gesteld. Het is duidelijk dat de gevaren van Tritium zwaar onderschat worden. Niet alleen, omdat Tritium vanwege zijn chemiese verwantschap met water zich overal kan nestelen. Maar ook, omdat Tritium niet weg te zuiveren is.
In dit artikel zal ik wat vertellen over plannen die wij hebben met de stichting de Kritische Massa om rond Tritium juridiese stappen te gaan ondernemen.

meer belangstelling

Een lichtpuntje bij de weinig vrolijk makende verhalen over Tritiumgevaren, is dat er langzaam aan meer belangstelling voor de risico's van deze stof komt. In de wetenschappelijke kring wel te verstaan. In het maartnummer van Het Bulletin of the atomic Scientists doet Catherine Thiel Quigg verslag van tumoronderzoek bij muizen die aan lage doses Tritium zijn blootgesteld. Het Tritium blijkt de genetiese samenstelling van het DNA te veranderen. In latere generaties muizenblijken ongewone kankervormen zich te openbaren. En dat terwijl veldonderzoek in de VS, overschrijdingen van 20 tot 40 maal de officiële -!- Tritiumlimiet aantonen, aldus hetzelfde artikel.
Ook het onderzoek van Reichelt in de Bondsrepubliek naar de bijdrage van in de lucht geloosd Tritium aan de bossterfte begint in de medie door te dringen.

Ook in ons land is de alarmklok geluid.Namelijk door de jury van het Internationaal Water Tribunaal. Deze vond de informatie die het Kollektief Rampenplan uit Sittard aandroeg verontrustend.
Deze voorbeelden illustreren dat er waarschijnlijk al genoeg wetenschappelijk materiaal aanwezig is over Tritium om in aktie te komen.

proces

Informatie over Tritium genoeg langzamerhand, dat wel. Maar vinden we er veel over terug in de media ? Zeer zeker niet.
De volkskrant van de laatste maanden bijvoorbeeld schrijft liever over Nederlandse reaktorbouwers in Zwitserland, drukt liever een kerncentralewensenlijstje van Prof. Goedkoop af, en biedt op de maandag de topmannen van de grote ondernemingen een gastcolumn, waarin heren als Loudon en Bogers hun kernenergiewensen kunnen etaleren. Er moeten nieuwe kerncentrales komen en dus wordt met de wolven meegehuild.
Pas onder druk van de omstandigheden kun je verwachten dat de media het Tritiumgevaar en de andere kernenergie risico's zullen gaan belichten.
Kortom, wijzullen voor die omstandigheden moeten zorgen.

Met de stichting Kritische Massa treffen we voorbereidingen voor een internationaal juridies proces tegen de grensoverschrijdende Tritiumvervuiling van de Maas. De media zullen niet om zo'n proces heen kunnen.
Kritische Massa is een jaar geleden door een vijftal mensen uit de AKB opgericht, die al wat langer met bedrijven en ministeries overhoop lagen in procedures. Het is een juridies groepje, wat op deze wijze iets aan de AKB-strijd wil toevoegen. Het zal hopelijk duidelijk zijn dat alleen met ondersteuning uit de AKB zo'n proces vruchten af kan werpen. Je hoeft wat dat betreft bijvoorbeeld te denken aan fondsverwerving, zoals bij het Kalkar-proces. Onder andere op dat punt kunnen we heel wat hulp gebruiken.

Wat maakt het proces sterk ?
Ten eerste is een proces tegen de lozingen van Tritium tegelijk een rechtstreeks proces tegen kernenergie. De enige manier om de lozingen van Tritium terug te dringen is het sluiten van kerncentrales en het achterwege laten van de bouw van nieuwe.

Ten tweede wordt op deze wijze weer eens de aandacht gevestigd op risico's van kernenergie. Een diskussie over nieuwe kerncentrales kan zo snel weer een diskussie worden over hoe we van de bestaande afkomen. En zo hoort het.
Ten derde kunnen we nogal wat formele en informele steun verwachten bij zo'n proces van andere belanghebbenden. De drinkwaterbedrijven bijvoorbeeld zitten letterlijk en figuurlijk met de Tritiumlozingen in hun mag. Er bestaan immers geen technieken om het drinkwater van Rotterdam en Den Haag van het Tritium te zuiveren.

Ten vierde kwamen onlangs een aantal Nederlandse, Belgiese en Duitse miliеugroepen in het Limburgse Arcen bijeen. Zij besloten daar de strijd tegen het Tritium aan te binden. De Belgen willen bijvoorbeeld in de Ardennen een groot stuwmeer aanleggen om zo voldoende water te vergaren om de lozingen van Tritium te verdunnen en om reserve-koelwater voorhanden te hebben.
De "Arcen-groepen" gaan hiertegen akties ondernemen. Eén initiatief is om in het door het stuwmeer bedreigde gebied grond aan te kopen -vergelijk Atoomvrijstaat. (zie Miliеudefensie van jan.'84).
Kortom, een juridisch proces past goed in het geheel van deze activiteiten en is geen losstaande gril, maar kan een welkome aanvulling hierop zijn.

keerzijde

Er is ook een duidelijke keerzijde.
Het proces van de stichting Reinwater met de tuinders in het westland tegen de franse kalimijnen heeft geleerd dat zo'n proces een langlopende is, veel geld en de nodige voorbereiding kost.
Een proces zoals tegen de kalimijnen is een rechtszaak van de ene partikulier in het ene land, tegen de ander in het andere land. De rechtsbescherming van de benadeelde is bij deze -kapitalistische- rechtssoort redelijk. De ene partij, in dit geval de tuinders, ondervindt schade van de andere partij, de kalimijnen.
Er zijn ook andere rechtssoorten waarmee je in principe ook kunt werken. Bijvoorbeeld het volkenrecht. Het zoutverdrag, gesloten tussen Nederland en Frankrijk -tractatenblad '77,34- is daar een voorbeeld van.
Maar vaak worden dit soort verdragen slecht nageleefd; sancties daartegen ontbreken evenzeer. Vandaar dat de tuinders het heft in eigen handen namen.

Via het volkenrecht kan de nederlandse regering gevraagd worden in verband met de Tritiumvervuiling de Belgen en de Fransen op de vingers te tikken.Bijvoorbeeld omdat beide landen handelen in strijd met het "standstill"-beginsel, waarvoor EG-richtlijnen zijn opgesteld. Dat beginsel houdt in dat de milieuvervuiling niet mag toenemen. Dus ook niet de vervuiling met Tritium.

Dit "stand-still"-beginsel wordt ook in het Indikatief Meerjaren Programma Water 80-84 gehuldigd. De regering is wat dat betreft aan haar eigen beleid gehouden en zou feitelijk -bepaalde- stappen tegen België en Frankrijk moeten nemen. Bij de huidige politieke verhoudingen is het echter ijdele hoop.

andere juridiese aanknopingspunten

Andere ingangen bieden de EG-richtlijnen 75-440 en 76-464, respektievelijk vereiste kwaliteit drinkwater en verontreiniging aquaties milieu. Verder komt nog een rij handvesten, internationale richtlijnen e.d. in aanmerking. Voor de liefhebbers: artikelen, zoals no. 37 van het Euratom-verdrag, beginsel 21 van de verklaring van Stockholm, etc. Ingangen zijn er genoeg via deze rechtsesoort. Het probleem is echter dat dit allemaal uiteindelijk niet zoveel hout snijdt, omdat dit recht slecht is ontwikkeld. Maar publiciteit brengt het wel met zich mee.

Een mogelijke ingang is ook het internationale strafrecht. Wat je dan probeert is bijvoorbeeld via het Belgiese en Franse rechtssysteem gedaan te krijgen dat de exploitanten van de kerncentrales bestraft worden voor overtredingen. Er is weinig fantasie voor nodig te begrijpen dat de kans op succes vrij klein is. Zelfs al zou bijvoorbeeld de Belgiese eigenaar van Tihange handelen in strijd met de vergunning, dan nog zal dat nauwelijks tot een straf leiden die zo zwaar is dat de exploitant van het verder gebruik van kerncentrales afziet.
Dat wil niet zeggen dat er helemaal geen mogelijkheden zitten in deze richting. Bestudering van de lozingsgegevens van onder andere de kerncentrales in België wijst erop dat te lage lozingsgegevens van Tritium in de jaaroverzichten worden vermeld. Het ministerie van Verkeer en Waterstaat is op dit punt -tevergeefs- om komentaar gevraagd.

Als echter het belangrijkste en meest haalbare doel is met het proces te bereiken dat de zaak Tritium met name in de politiek gaat leven, dan valt er evengoed te denken aan de mogelijkheden die het internationaal publiek recht d.i. volkerenrecht, en het internationale strafrecht bieden. Een bijkomend voordeel is dat procederen in deze richting weinig kosten met zich mee brengt.

slot

Met Kritische Massa proberen we een aantal juristen bij elkaar te krijgen om op niet al te lange termijn met de Tritiumzaak te starten.
Voor wie "bewogen juristen" in de vriendenkring heeft: ze zijn van harte welkom.
Daarnaast zou het goed zijn dat er in ieder geval twee ondersteuningsgroepen komen.
Eén die zich bezig houdt met het verzamelen van wetenschappelijk materiaal dat de aanklachten kan ondersteunen. Op de universiteiten te Amsterdam -GU-, Utrecht en Nijmegen zijn mensen met Tritium bezig.
De ander zou zich over fondsverwerving moeten buigen.

Dus wie ons helpen wil, met adviezen, helpende handen of financieel:

stichting Kritische Massa
Jansbuitensingel 2
6811 AA Arnhem
giro: 5345842

Johan Bakker

MET DE BUS DOOR SPAANS SPANJE olé!

VIVA ESPANA: 24 dagen zon, leuke mensen, ontmoetingen, politiek boeiende groepen: anarchistiese, flikker-,vrouwenbewegingen, groenen, kortom: cultura, musea, muzica y flamenco.
Mensen ontmoeten wiens sfeer jou aanspreekt, met hen Spanje en het Spaans leren kennen. Er is iemand in de bus die spaanse les geeft. Voorop staat, alles zoveel mogelijk zelf doen.
Kun je/wil je mee doen, kom dan op 8 januari 1985 om 19.30 uur naar hoofdstation Groningen om de groep te leren kennen en te praten over jou ideeën. En ook over wensen over van alles en nog wat.

Wanneer je nog niet betaald hebt doe dat dan ook even. ben je geinteresseerd, voor meer info, bel: 050-186055 (Roelof)
050-140140 (Groenwinkel)
Wil je je opgeven: stuur een brief met je wensen naar:
De Nieuwe Vooruitgang
Postbus 41092
9701 CB Groningen
postgironr.:5268486
graag voor ' januari 1985.
VERTREK: zondag 13 januari 1985 om 10 uur s'ochtends
TERUG : woensdag 6 februari 1985 in Nederland
PRIJS : 600 nederlandse pegels
(bij voldoende deelname nog goedkoper)
AANTAL PLAATSEN: 35.
Prijs is inclusief eten zelf koken, slapen in een tent, reizen je wordt gereden

PRET A GOGO

atoomvrijstaatfeest

Na de extra jaarvergadering in verband met de aankoop van het eerste stukje land in woensdrecht, kwamen er bij Atoomvrijstaat een aantal "aanbiedingen" binnen voor andere terreinen.
Eén daarvan ligt in Volkel, tegen de basis aan. De ligging is uitstekend, precies aan het begin van de landingsbaan. Bovendien is het een stukje waar het ministerie van Oorlog nu al gebruik van maakt, er staan namelijk landingslichten op. Misschien dat er daarom extra controle is op eventuele verkoop van stukken land aan Atoomvrijstaat. Toen de eigenaresse toevallig op het kadaster kwam werd er door zabtenaren gevraagd of ze soms aan vredesactivisten wilde verkopen.
Ook zijn er nog twee stukken in Woensdrecht te koop. Over één daarvan zijn onderhandelingen gaande, om het als Atoomvrijstaat in bruikleen te krijgen.
Waarschijnlijk als gevolg van de publiciteit over de eerste landaankoop gaat de verkoop van paspoorten en obligaties weer een stuk sneller. Ook het aantal konsulaten groeit. Er zijn in Friesland, Zeeland, Bergen op Zoom, Amersfoort en Wageningen nieuwe bijgekomen.
FEESTFEESTFEESTFEESTFEESTFEESTFEESTFEESTFEESTFEESTFEESTFEES
Helaas bestaat de feestcommissie totnogtoe slechts uit vier mensen. Dat is dan ook de reden dat de datum van het feest een maand is uitgesteld. Op de vergadering in Utrecht (zie AFVAL 24) was besloten het openingsfeest eind december te houden. Dat wordt nu zaterdag 2 februari.
Het programma van deze "boswerkdag" is voorlopig:
- Het opknappen van het stuk bos waar de laatste 7 jaar niets aan is gedaan.
- Het maken van een symbolische afrastering zodat het voor iedereen duidelijk is welk perceel atoomvrijstaat is.
- Het afbouwen en onthullen van een kunstwerk.
- Verder is er in elk geval: muziek, theater, circus, toneel, infomarkt, FREEK DE JONGE en waarschijnlijk een tentoonstelling van de C.I.D.-papieren.

Er wordt een dringend beroep gedaan op eenieder die zin en tijd heeft om het feest te helpen voorbereiden want het is toch te gek dat dit op vier mensen neerkomt, terwijl er een kleine 3000 burgeressen en burgers van atoomvrijstaat zijn.
De feestkommissie komt weer bij elkaar op 6 jan. om 13.00u in de Overschiestr. 36 Amsterdam. (tel. 020-172800 (Ko)). Voor meer informatie over het feest kun je ook bellen naar Peer (020-974064) of Jon (020-27 90 13).

briefkaart affiche

affiches 75 cent per stuk
briefkaarten 50 cent per stuk

AFVAL

Voor abonnementen: Bert 020-162828
Hans 020-922653

ABONNEMENT-----BON----ABBONEMENT---BON----ABONN

IK WIL EEN ABONNEMENT OP AFVAL
(f 25,- PER 10 NUMMERS)

NAAM : .....
STRAAT : .....
POSTCODE : .... .. PLAATS : .....
opsturen naar postbus 1053 AMSTERDAM

Redaktie: Fred 020-622932
Arianne 020-847024
Financiën: Chiel 020-651110
Boekhandels: Pim 020-651110

VOLKEL-PROCES-VARIA

de Groot Mulder 7 april '84

Arrondissementsparket te 's-Hertogenbosch

Aan de heer mr. J. Pen
Keizersgracht 332
1016 EZ AMSTERDAM

kenmerk : Kab. 016/190/84 | uw kenmerk | 's-Hertogenbosch 30 november 1984
bijlagen : --
onderwerp: Van Kersbergen en Sleebe/Staat
JP/af

Weledelgestrenge heer,

In antwoord op Uw schrijven van 28 november j.l. bericht ik U, dat een beslissing over wel of niet vervolging van de demonstranten van de zevende april nog niet is genomen.

Voor wat betreft berichtgeving van een eventuele beslissing tot vervolging aan de raadsman van de betreffende verdachte doet zich het probleem voor dat ik dien te weten welke advocaat voor welke verdachte optreedt. Het is namelijk mogelijk dat in verband met eventuele verdere recidive slechts een deel der demonstranten vervolgd wordt. Ook voor de berichtgeving wat er met het foto- en vingerafdrukmateriaal gebeurt is zulks van belang.

Niettemin ben ik bereid om, indien ten aanzien van alle verdachten eenzelfde beslissing wordt genomen, U als hun aanspreekpunt te beschouwen en U over een en ander mededeling te doen.

Hoogachtend,
de Officier van Justitie,

Peters.

Het parket is gevestigd van Orobbendoncklaan 65
corresp. adres: postbus 90155 - 5200 MG 's-Hertogenbosch
telefoon 073 - 12 24 56

Eerst maar even het geheugen opfrissen. Op 7 april 1984 is er door de basisgroepen tegen kerngeweld en militarisme een bezetting van een gebouw op de basis Volkel uitgevoerd. Na ontdekking werden alle mensen die meededen afgevoerd en in hondenhokken opgeborgen. Dit in afwachting van een marechaussee-detachement dat zich in afwachting van ons op Woensdrecht had geïnstalleerd. In de loop van de dag is er zo het een en ander gebeurd. Mensen van de luchtmachtbewaking liepen met knuppels te slaan, er is met een soort stok met ijzeren punten naar mensen gestoken, er zijn mensen natgespoten en verder werd het iedereen verboden om naar de wc te gaan en werd er de hele dag geen voedsel verstrekt. Ook tijdens de identifikatie (polaroid-foto en vingerafdrukken) ging het niet bepaald zachtzinnig toe. Er werd geslagen, aan haren getrokken en in het kruis gegrepen. Vervolgens werd iedereen in verzekering gesteld op de artikelen 461 (verboden toegang voor onbevoegden) en 350 (vernieling), dit laatste omdat een aantal mensen in de loop van de dag enige onenigheid met een hondenhok hadden gehad, zoals mij werd meegedeeld nadat ik was aangehouden. Nu mag niemand in verzekerde bewaring worden gesteld op grond van een van beide aetikelen.

Samen met Alex, die tengevolge van het natspuiten 2 weken met bronchitis op bed heeft gelegen, ben ik een klachtzaak tegen de staat begonnen. Het eerste stadium hierin is achter de rug, namelijk het voorlopig getuigenverhoor. Dit ter vaststelling van de feiten. In het eerste verhoor hebben een aantal medeaktievoerdersters verklaringen afgelegd wat er met Alex en mij met betrekking tot bovenstaande punten is gebeurd. In de tweede zitting zijn mensen van de luchtmachtbewaking (De Groot en Mulders !) en de commandant van de mareschaussee Van Loon gedagvaard. Nadat we beloofd hadden dat we geen strafklacht tegen iemand persoonlijk zouden indienen, waren de mensen van de luchtmachtbewaking bereid om een aantal van bovenstaande klachten toe te geven. Zo verklaarden beiden geslagen te hebben met hun knuppels, verder dat een srgt. van Duren met de stok met ijzeren punten had geprikt en geslagen. Ook verklaarden zij dat niemand toestemming had gehad om naar de wc te gaan en dat er geen eten was verstrekt. Het natspuiten was volgens hen niet gebeurd, alhoewel er wel een brandje was geblust.

Vervolgens kwam majoor van Loon. Hij bevond zich in eerste instantie in Woensdrecht, maar was, nadat bekend werd dat wij op Volkel zaten, per helikopter naar het bedreigde gebied afgereisd. Hij verklaarde dat hij, toen hij om 9.30 aankwam, ons in de hondenhokken had zien zitten, en vervolgens met bekwame spoed naar het politieburo te Uden was afgereisd, alwaar de burgemeester en de officier van justitie een krisiscentrum hadden gevestigd. Van daaruit had hij samen met de officier van justitie het beleid verder uitgestippeld.

Zo hadden zij in eerste instantie bepaald dat alle aktievoerdersters op grond van artikel 461 zouden worden gedagvaard. Later, toen besloten was om iedereen in verzekering te stellen, is dit veranderd in art. 141 en art. 311 (openbare geweldpleging en diefstal met braak). Natuurlijk is dit een pure leugen, maar doordat er zg. geen ruimte meer op het inverzekeringstellingformulier was om het artikel te vermelden, moeilijk te weerleggen. Mocht er dus iemand zijn die een formulier heeft waar deze artikelen wel op vermeld zijn, stuur dat dan op naat Jurjen Pen, zodat we kunnen bewijzen dat er op art. 461 en evt. 350 in verzekering is gesteld. Verder verklaarde Van Loon dat hij opdracht had gegeven om iedereen van eten te voorzien en dat uit het interne rapport dat over het hele gebeuren is opgemaakt blijkt dat dat ook tweemaal is geschied (?).

In datzelfde rapport had hij trouwens nog een aantal leuke dingen gelezen. Zo stond erin dat iedereen in staat was gesteld om naar de wc te gaan, wat dus ook weer gelogen is, zoals blijkt uit oa de verklaringen van de luchtmachtbewaking.

Over mishandelingen bij de identifikatie was hem niets bekend en uit hetzelfde interne rapport bleek dat alleen bij mensen die zich probeerden te onttrekken aan het maken van een foto, bijna liefdevol aan weerszijde een hand tegen het hoofd was gelegd om het stil te houden. Tot zover maj. van Loon.

Overigens heeft Jurjen Pen de officier gevraagd of hij nog van plan was om te vervolgen. Zijn reaktie zien jullie hier afgedrukt. Pen heeft een boze brief teruggestuurd. Verder is er nog niets bekend, maar ik beschouw het als een verkapt dreigement om verder niet moeilijk te doen (processen tegen de staat e.d.).

Als er iets meer over bekend is zal ik dat gelijk doorgeven.

Alex en ik hebben besloten om een proces tegen de staat te voeren. Dit neemt nog wel enige tijd in beslag, maar als er wat te melden valt, zal ik het jullie laten weten.

Advokatenkantoor van Asperen, de Roos en Pen

advokaten Mr Gerard van Asperen
Mr Berthe de Boer
Mr Pieter Huisman
Mr Lian Mannheim[illegible]
Mr Jurjen Pen
Mr Theo de Roos
secretaressen Ellen van Altena
Yolanda D[illegible]
Agna Zonc[illegible]

Keizersgracht 332
1016 EZ Amsterdam
telefoon (020-276[illegible]
telex [illegible] 16497

Aan de Officier van Justitie
Mr R.M. Peters
Postbus 90155
5200 MG 's HERTOGENBOSCH

Amsterdam, 7 december 1984

Betreft: Van Kersbergen en Sleebe / Staat
JP/af
uw kenmerk: Kab.016/190/84

Geachte heer,

Uw brief van 30 november 1984 noopt mij tot de volgende reaktie.

Het verbaast mij hogelijk dat een beslissing over de vervolging van de demonstranten nog niet is genomen. Ik verzoek u mij mee te delen waarop deze beslissing wacht en binnen welke termijn deze beslissing tegemoet gezien kan worden.

Ik kan u meedelen dat ik u geschreven heb namens alle demonstranten.
Onbekendheid met de feitelijke gang van zaken bij akties als die te Volkel doet bij u waarschijnlijk het vermoeden rijzen dat dit niet juist kan zijn.
Ter toelichting: bij een aktie als deze is het gebruikelijk dat tevoren een advokaat wordt verzocht rechtsbijstand te verlenen, indien dit nodig is. In het onderhavige geval is dat gebeurd, ik heb gezegd dat ik in dat geval natuurlijk niet alleen alle demonstranten zou kunnen bezoeken. Ik heb aangegeven dat ik de zaak dan samen zou doen met Olav Muurmans, en dat wij beiden een beroep zouden doen op kantoorgenoten of andere advokaten.
In de praktijk heeft dit aldus uitgewerkt dat Olav Muurmans en ik vergezeld waren van kantoorgenoten.
Op weg naar de luchtmachtbasis is, zoals gebruikelijk, door de demonstranten besproken naar welke advokaten zij zouden vragen.

Een groot deel van de demonstranten had naamkaartjes van mij bij zich, of de namen van Olav Muurmans en mij op hun hand geschreven.
U kunt er dus gevoeglijk van uitgaan dat ik optreedt namens alle demonstranten.
Vervolgens maak ik uit uw brief op dat u de beslissing tot vervolging afhankelijk stelt van eventuele recidive. Hier wordt een geheel nieuw strafrechtelijk beleid geïntroduceerd, dat m.i. toelichting behoeft. Op wat voor recidive doelt u? Klienten hebben er dringend belang bij te weten wat er hier aan de hand is.
Daarbij hebben klienten er inmiddels langzamerhand recht op te weten van welke feiten zij verdacht worden. Inverzekeringstelling zou, naar ik recentelijk nog vernam van Majoor van Loon, plaatsgevonden hebben terzake van de artikelen 141 en 311. Ik zou het op prijs stellen indien u mij liet weten op grond waarvan u meent dat de bepalingen van deze artikelen zijn geschonden. Vervolging op grond van deze artikelen lijkt mij in ieder geval volstrekt buiten de orde en ik zal dan ook namens klienten zonodig een bezwaarschrift tegen de dagvaarding indienen.
Meer reeël lijkt een vervolging op grond van art.461 Sr en, misschien, vervolging op grond van art. 350.

Ik verzoek u mij per omgaande het schaduwdossier in deze zaak te doen toekomen van alle klienten.
Daarbij verzoek ik u mij kopieën van de uitgereikte inverzekeringstellingen en dagvaardingen te doen toekomen. Het is goed gebruik dat deze aan de raadslieden ter hand worden gesteld, ik betreur het dat dit niet is geschied.
Deze zaak klemt temeer omdat twee klienten een procedure tegen de Staat aanhangig willen maken, waarbij o.a. betoogd zal worden dat zij wederrechtelijk van hun vrijheid zijn beroofd. Ook andere demonstranten overwegen zo'n procedure aanhangig te maken. Met het oog daarop is het van het grootste belang te weten wat er nu precies op de inverzekeringstelling heeft gestaan. Het zou m.i. een ongewenste situatie zijn, indien de Staat eerst onrechtmatig handelt en wederrechtelijk van de vrijheid berooft, en vervolgens weigert de bewijsstukken hiervoor over te leggen.

Ik wil over het principe van de hier aanhangige problematiek nog een opmerking maken.
Het Wetboek van Strafvordering verplicht niemand om op vragen te antwoorden en evenmin om zijn naam te noemen. Dit is een fundamenteel beginsel van ons strafrecht.
De konsekwentie die door u is getrokken, zowel op de dag dat de raadslieden trachtten de demonstranten te bezoeken als in uw brief van 30 november 1984,

is simpelweg dat in die situaties men geen recht heeft op rechtshulp, in ieder geval niet van de eigen advokaat.

Het beginsel dat iemand recht heeft op rechtsbijstand wordt hier op fundamentele wijze geschonden.

Ik ga ervan uit dat de binnenlandse veiligheidsdienst en de militaire inlichtingendienst u inmiddels voorzien hebben van vrijwel alle namen van de demonstranten.
Een aantal namen waren u reeds bekend, omdat mensen identifikatiepapieren bij zich hadden. Dit is o.a. terug te vinden in het betekenen van een op naam en adres juist gestelde dagvaarding.
Daarbij zijn namen bekend geworden in het voorlopig getuigenverhoor dat door twee demonstranten is gehouden bij de Rechtbank te Den Haag.
De systematische en permanente infiltratie van inlichtingendiensten in de vredesbeweging heeft de laatste tijd nogal wat publiciteit gekregen. Ik acht het nogal schijnheilig indien u doet alsof u nog steeds niet over de namen beschikt die bij de in uw bezit zijnde vingerafdrukken, films en foto's horen.

Ik zou het bijzonder op prijs stellen van u te mogen vernemen wat de reden is geweest van het maken van de videofilms en tot welk doel deze tot nu toe zijn gebruikt en in de toekomst nog zullen worden gebruikt. Duidelijkheid op dit punt lijkt mij dringend gewenst.
Het is mij bekend dat justitie zich op het standpunt stelt dat na de inverzekeringstelling een aantal handelingen, waaronder filmen, is geoorloofd.
In dat geval geldt het dan toch in ieder geval niet voor de groep demonstranten (38?) die niet in verzekering zijn gesteld.
Ik verzoek u mij te laten weten hoe u deze 38 uit de videofilms gehouden hebt dan wel hoe u rechtvaardigt dat ook zij gefilmd zijn.
Ik zou het op prijs stellen kennis te nemen van het gemaakte videomateriaal om te kontroleren of een en ander juist en korrekt is afgehandeld.
Daarbij verzoek ik u mij te laten weten op grond waarvan u gemeend heeft dat ook de advokaten in de onderhavige zaak gefilmd moesten worden.
In de lange periode dat de 5 raadslieden voor het hek van de luchtmachtbasis hebben doorgebracht zijn wij uitvoerig, en van alle kanten, door personeel van de luchtmachtbasis gefilmd.
Om redenen in de gezinssfeer gelegen, en ook uit een oogpunt van geschiedschrijving van de sociale advokatuur lijkt het mij wenselijk dat de raadslieden in het onderhavige geval over een kopie van het filmmateriaal, waarop zij zelf zijn vastgelegd, kunnen beschikken. Overigens lijkt mij dit ook korrekt in verband met de auteurswet.
Ik ga er hierbij uiteraard van uit dat u niet op het standpunt staat dat ook de raadslieden in verzekering waren gesteld.

Hoogachtend,
J.S. Pen.

Hanfort: het is altijd hetzelfde: plutonium

WISE

Een rapport over de piek-plutonium uitstoot in de PUREX opwerkingscentrale in Hanford (Washington,V.S.), maakt duidelijk dat er op een moment tussen November 1983 en Januarie 1984 een alpha-deeltjes uitstoot was die maar liefst 200 keer de limiet overschreed. Het rapport wijst er ook op dat er geen radioactief verval was, hetgeen wijst op een Plutoniumuitstoot.

De P.U.R.E.X. (plutonium uranium extraction) opwerkingsfabriek werd in november 1983 heropend na een sluiting van 12 jaar en werd in januari 1984 weer plotseling gesloten. Officials heropende de fabriek in februari dit jaar en zeiden dat de stralingsbron niet plutonium was en dat de plutonium uitstoot niet de limiet overschreed. Uit allerlei rapporten bleek dat ze gewoon logen.

Dr. Allan Benson, een onafhankelijke kritische wetenschapper, heeft verschillende onderzoeken uitgeplozen en concludeert hieruit dat straling, plutoniumuitstoot, blootstelling van de bevolking, gevolgen bij de bevolking. enz. enz. veel hoger zijn, dan welke limiet ook en welke berekening van de regering dan ook.

Bevolking van de omgeving van Hanford zoeken wetgevende akties om de staat de mogelijkheid te geven PUREX te controleren. PUREX wordt voor de wapenproduktie gebruikt en het D.O.E. (departement of energy) heeft een vergunning om PUREX te laten werken zonder enig toezicht en regulatie door andere federale en staatsbesturen.

non-proliferatie|verdrag: vooruitzichten en problemen

WISE

In het november nummer van Not Man Apart, de krant van the Friends of the Earth, geeft Walt Patterson een beschouwing over het non-proliferatieverdrag. In september 1985 zal er een derde internationale bijeenkomst zijn over dit verdrag dat al in 1968 door verschillende landen ondertekend is.

Het verdrag verplicht de partners bewapeningsreduktie na te streven, de verspreiding van nucleaire wapens door nucleaire handel tegen te gaan en om te voorzien in energiehulp aande derde wereld.

Dit verdrag faalt op alle gronden. In zijn artikel geeft Walt Patterson een opsomming van de scendingen, onder andere:

- in 1971 verkocht de V.S. (wel verdragspartij) een reactor aan Brazilië (geen verdragspartij).
- Duitsland (wel verdragspartij) voorziet in 1975 Brazilië van maar liefst 8 kerncentrales een opwerkingsfabriek en een verrijkingsfabriek, (beiden zijn in staat materiaal voor atoomwapens te produceren).
- in 1976 sluiten de V.S., de Sovjet Unie, Engeland, Frankrijk, Duitsland, Canada en Japan een verdrag over het vervoer van radioactieve stoffen, dit verdrag gaat echter veel minder ver dan het NPT en is als zodanig een ondermijning hiervan.

Kortom, het verdrag staat onder grote spanning, en we moeten maar afwachten hoe dat zal aflopen.

akties tegen de invoer van Namibisch uranium voor de Britse Trident

WISE

In Engeland zijn er in begin november op verschillende plaatsen akties geweest tegen de import van Namibies uranium. Dit wordt waarschijnlijk gebruikt voor het Britse Trident bewapeningsprogramma. De protesten vonden onder andere plaats in Capenhurst (uraniumverrijkingsfabriek), Springfields (uraniumbrandstof fabriek) B.N.F.L. (British Nuclear Fuel Limited) hoofdkwartier, en bij de militaire reaktor Chapelcross. Onder de demonstranten waren C.N.D. (Campaign for Nuclear Disarmement) aktivisten, anti-apartheid betogers en stakende mijn werkers!

Het Namibische uranium wordt vermoedelijk voor het Trident programma gebruikt omdat dit het enige land is dat geen beperkingen stelt aan het gebruik van het gewonnen uranium.

Voor de kernkoppen en onderzeeërs heeft men hoog verrijkt uranium (meer dan 90 %) nodig, tezamen met natuurlijk uranium en plutonium. Engeland ontvangt al sinds 1961 verrijkt uranium van Amerika in de ruil voor plutonium, maar zal dit binnenkort gedeeltelijk zelf kunnen maken in Capenhurst.

Ondertussen wordt er nog steeds uraniumoxide ingevoerd vanaf het continent door F. Edmundson and Son uit Morecombe. Zij vervoeren het spul vaak in ongemarkeerde vrachtwagens naar Springfields en Capenhurst.

LAATSTE WAARSCHUWING

Terwijl de Tweede Kamer druk debatteerde over de kruisraketten, hebben wij woensdag 13 juni rond kwart voor twaalf in Utrecht 12 van de ± 35 BB-sirenes aangezet. Tot ruim een half uur daarna bleven ze in de hele stad hoorbaar doorblêren. In oorlogstijd is zo'n aanhoudende toon het teken dat de overlevenden weer uit hun schuilkelders kunnen kruipen.

hoe werkt het

De BB-sirenes kunnen op twee manieren aangezet worden:
-centraal, allemaal gelijk dus, vanuit de betreffende kringcommandobunker van de BB. Daar zijn er in elke provincie 3-7 van.
-met handbediening, dus bij de sirene zelf. Dat is voor het geval dat het eerste systeem uitgevallen is.
BB-sirenes zijn meestal niet zo moeilijk te vinden. Ze staan over de hele stad verspreid, telkens zo'n 600 meter van elkaar vandaan. Ze staan altijd op overheidsgebouwen: openbare scholen, gebouwen van gemeentediensten of de Rijksoverheid. Soms ook op (gemeente)-woningen of -flats. Altijd op wat oudere gebouwen (het systeem bestaat al een tijd) en op een hoogte van 15-20 meter, net iets hoger als de huizen er omheen.
Ergens aan de muur van dat gebouw vind je een aantal kastjes en een stroomleiding naar de sirene toe. Op die plek komen drie leidingen de grond uit:
-een stroomleiding van het GEB. Deze voert de stroom aan (380 V !) waarop de sirene werkt. De leiding komt uit in een stoppenkastje (kastje nr. 1).
-een PTT-leiding. Dit is een huurlijn, een permanente schakeling tussen bunker en sirene. Hierdoor komt het signaal als de sirene's centraal aangezet worden. Deze leiding komt uit in kastje nummer 3.
-een aardleiding. Hiermee is kast nr. 2 geaard. Zo zit het in Utrecht in elkaar. In andere steden ziet het er misschien wat anders uit met die kastjes. Het systeem moet echter overal globaal hetzelfde zijn.
Op kastje 2 zit een klepje. Als je dat klepje openschroeft (met een dopsleutel of pijpsleutel maat 8) dan zie je een zwarte knop. Als je die dus indrukt.... têêêêêêt ! En als je het klepje weer dichtschroeft met een dun blokje hout (7mm) ertussen, blijft de sirene loeien. De klepjes zijn vaak vastgeroest, dus het kan lang duren voor je ze open hebt. Daarom is het slimmer het vantevoren te doen, je draait de stoppen in kastje 1 los, dan schroef je het klepje open, stukje hout erin, klepje dicht. Daarna hoef je alleen nog maar op het juiste moment de stoppen vast te draaien. Pas wel op, want er staat 380 Volt spanning op, dat is levensgevaarlijk.

Of hou je meer van stilte ?

Voor alle mensen die we die woensdag overlast hebben bezorgd hebben we nog een tip. Voortaan kan je elke eerste maandag van de maand de BB-sirenes bij jou het zwijgen opleggen. Je schroeft gewoon het stoppenkastje (nr.1) open, draait de stoppen los en schroeft het kastje weer dicht. De sirene gaat gegarandeerd niet aan en wat zou er strafbaar aan zijn?

Ondoordacht ?

Ergens is het een ideale aktie. Met hun alarmsysteem zet jij de stad op z'n kop. Er zijn niet veel mensen voor nodig, dus de kans op uitlekken is klein. Maar daarom is het ook een eng aktiemiddel. De sirenes kunnen ook aangezet worden zonder dat goed is nagedacht over de gevolgen, voor een twijfelachtig doel. Bv. op zondagochtend, midden in de nacht of tijdens de dodenherdenking ...
Wij hebben de aktie midden op de dag gedaan, zodat mensen er minder hard van zouden schrikken. Het was de dag van de Kamerdebatten over de kruisraketten, waar veel publiciteit over was geweest, dus men zou wel snel door hebben dat het een aktie was.
Wij hebben wel goed doordacht deze aktie georganiseerd. We hopen dat eventuele navolgersters ook goed de eventuele gevolgen zullen realiseren.

Een verzameling mensen uit Utrecht.

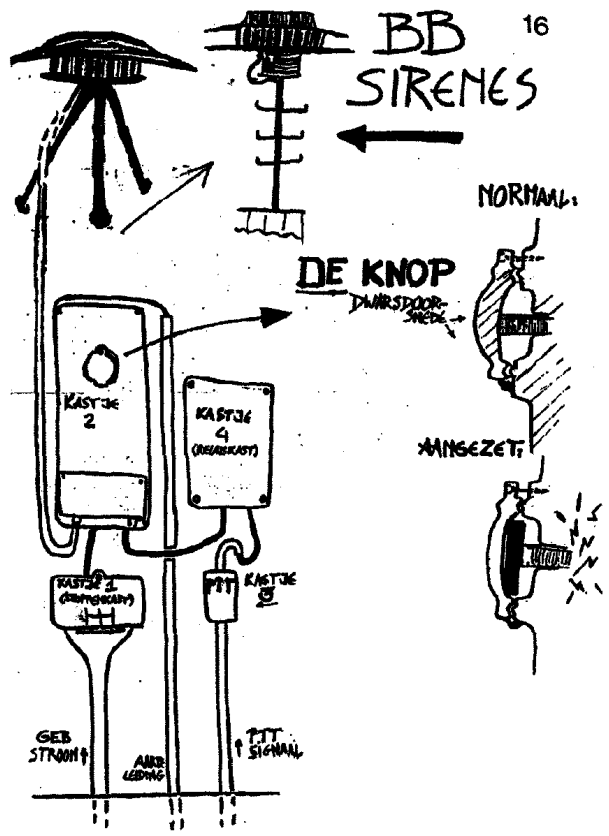

tien jaar AFCENT mars

Afcent, het hoofdkwartier voor Midden-Europa van de Navo, is reeds jaren het mikpunt van demonstraties. Wat in 1972 in de vredesweek begon met een anti-Natomars onder de leuze "Happy End Afcent", werd in 1975 weer opgepikt door de PSP. Zij organiseerden voor het eerst op kerstnacht een bijeenkomst die in het teken stond van het pacifisme en als aanklacht tegen geweld. Geweld wat ook door de Navo, al dan niet rechtstreeks, gebruikt wordt in diverse landen. De kerstnacht werd gebruikt om te wijzen op de funktie van de Navo en om Kerstmis weer tot dat feest te maken wat het zou moeten zijn, nl. een feest van de vrede. Vanaf 1975 breidde het aantal medeorganisatoren zich gestaag uit met vredesgroepen, politieke partijen e.d. Ook het aantal deelnemers groeide ieder jaar. De thema's/leuzen varieerden van "hoe reageren we op het nieuwe fascisme" via het algemene "Limburg voor de vrede" tot "Ban het militarisme". Na verloop van tijd bleek ook dat zoals Kerstmis een familiefeest is, ook de kerstdemonstratie een soort familiefeest was van de vredesbeweging. Men zag er elkaar ieder jaar om ervaringen uit te wisselen, gezellig wat te kletsen dan wel weer moed en strijdlust vergaren voor het nieuwe jaar. Nadat op 31 mei 1983 nog een demonstratie gehouden werd om aan te tonen dat het dertig-jarig bestaan van de Afcent geen reden tot feest is, dreigde de traditie van de kerstmars in datzelfde jaar verbroken te worden, doordat de interesse voor de organisatie er van minimaal was. Op het laatste moment is er dan toch nog een blokkade en een demonstratie op touw gezet, maar door de geringe bekendheid hiervan was de deelname een stuk lager dan andere jaren. Daarom willen we er dit jaar al de aandacht op vestigen dat er op 24 december weer een demonstratie is naar de Afcent. De situatie is nl. tov. twaalf jaar geleden niet verbeterd; het geweld en de bewapening van de machtsblokken is eerder toe dan afgenomen en de vrede beperkte zich meestal tot twee dagen per jaar: eerste en tweede kerstdag.
Daarom verzamel u allemaal weer op 24-12-1984 op het Koutenveld in Brunssum. Om 19.00 uur vertrekken we naar de Afcent. Naderhand is er in jeugdhuis Sheltur, M kelbeekerstraat 3, de mogelijkheid om bijeen te komen.

ZAT 22 DECEMBER BUS NAAR ENGELAND

tel. 020 - 974064
en 622932
en 050-140140
tegen kernenergie
voor Greenham Common vrouwen
voor de mijnwerkers

nog 10 plaatsen!

50 plus tegen kerngeweld

Dit is een groep van ouderen, die solidair met jongeren, geweldloos actie wil voeren tegen (kern)geweld. Wij deden dit al in Dodewaard, Petten, Brussel en door deelname aan de grote demonstraties in Amsterdam en Den Haag.
Vijftig plus heeft vrijdag 12 oktober een stand gehad op de "activiteitenmarkt" van buurtcentrum "t'Anker" in Amsterdam-Slotervaart. Er was bijzonder veel belangstelling, ook voor ons! Zodat weer een heleboel mensen met onze groep hebben kennis gemaakt. Dit zou nog veel vaker moeten gebeuren. Wij zijn altijd bereid inlichtingen te geven en daartoe eventueel standjes te "bemensen". Het adres van de regio Amsterdam is: Luci Venema Keizersgracht 262sous tel.258343
Informatie bij: Helly Mourik tel:448294
Amsterdam
Henny Knuttel tel: 033-631863
Amersfoort

cineklub vrijheids films

Vanaf 16 November 1984 is de driedelige videoproduktie Kernenergie Geen Doden Waard vvor vertoning in heel Nederland te huur. Voor de inhoud van dit programma dat 50 minuten per deel duurt, verwijzen we naar de bij cineclub verkrijgbare informatiefoldere. De huurprijs per deel is *f*150,-, voor donateurs *f*75,-. Een abbonement kost *f*300,- en voor donateurs kost dit abonnement *f*200;-.
Voor inlichtingen en boekingen:
CINECLUB VRIJHEIDSFILMS
postbus 1626
1000 BP Amsterdam
tel. 020-250045

Rössing und das illegale geschäft mit dem Namibia

WISE Uran

Dit is de titel van een maar liefst 228 paginaas tellende studie over de grootste uraniummijn in de wereld. Het is gemaakt door een Bremense groep van de anti-apartheidsbeweging, en het laat duidelijk zien hoe westerse machten het Namibiese volk onderdrukken en zodoende zich verzekeren van de nodige uranium en dit alles met behulp van Zuid-Afrika. Dit is een groffe schending van het eerste decreet van de UNO waarin staat dat de winning en export van erts uit Namibië verboden is.
De studie toont ook aan dat juist de landen uit de contact-groep die "voor" de onafhankelijkheid van Namibië bezig zijn dezelfde landen zijn die rechtstreeks het Namibies Uranium gebruiken (Eng.,Amerika, Frankrijk, Canada en Duitsland), geen wonder dus dat het met de onafhankelijkheid van Namibië niet zo'n vaart loopt. De titel van het boek is dus:"Rössing und das illegale geschaft mit dem Namibia uran.", en is verkrijgbaar bij de Anti-Apartheidsbewegung Schildstrasse 1, D-2800 Bremen 1, FRG. Het kost 28 DM.

anti-militaristiese dagen

ANTIMILITARISTIESE DAGEN IN NIJMEGEN

In de week na Pasen, van 10 t/m 14 april, worden in Nijmegen landelijke antimilitaristiese dagen gehouden. Het doel van de bijeenkomsten is drieledig: het informeren over de verschillende vormen en invalshoeken van de antimilitaristiese strijd; de verschillende vormen van verzet met elkaar konfronteren; het streven naar nieuwe initiatieven en samenwerkingsverbanden op antimilitaristies gebied.
De voorbereidingsgroep, bestaande uit 15 mensen die aktief zijn in de antimilitaristiese beweging, wil mensen uit diverse pacifistiese en antimilitaristiese groeperingen rond de tafel te krijgen, om de verschillende aspekten van het antimilitaristiese verzet diepgaand te bediskussiëren. De eigen ervaringen en aktiviteiten van de deelnemenden staan hierbij centraal. Daarnaast vinden er informatieve aktiviteiten plaats, met als doel: een breed publiek kennis te laten maken met het veelzijdige antimilitarisme.
De voorbereidingsgroep heeft een voorstel voor de invulling van de dagen het land in gestuurd. Voorgesteld wordt om de diskussie en informatie rond 5 hoofdthema's te centreren:
a) de motivaties en inspiratiebronnen van de antimilitaristiese strijd.
b) de ideologie van het militarisme.
c) antimilitarisme en repressie.
d) antimilitarisme en ekonomie.
e) verzet in binnen- en buitenland.
De definitieve opzet van de dagen wordt aan de hand van de kritiek op dit voorstel uitgewerkt. De voorbereidingsgroep hoopt dat het initiatief aanslaat bij de grote groep mensen die in de pacifistiese en antimilitaristiese beweging aktief is.
"Nederland kent een rijke antimilitaristiese traditie. Nog steeds zijn er een heleboel groepen aktief op dit gebied, maar het ontbreekt dikwijls aan goede samenwerking en aan goede toekomstperspektief", verklaarde een optimisties lid van de voorbereidingsgroep.
Voor meer informatie:
Antimilitaristies buro 'De Muiterij'
Pontanusstraat 20-22, Nijmegen.
tel. 080-231708

Uitgeverij 'De Haktol'
Postbus 1252, Nijmegen
tel. 080-229838